

Da'vat

*Har qanday ta'lif
va tarbiyada eng
asosiy omil —
muallim, uning
tafakkur dunyo-
sidir.*

A.DISTERVEG

Ma'rifat

ENLIGHTENMENT

XALQ ZIYOLILARI GAZETASI

معرفت

1931-yildan chiqa boshlagan

2004-yil 15-sentabr, chorshanba

№ 75 (7684)

Ўзбекистон — Чехия:

ҲАМКОРЛИКНИ ЮҚСАЛТИРИШ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом
Каримов тақлифига биноан Чехия
Республикаси Президенти Вацлав Клаус
12 сентябрь куни расмий ташриф билан
Ўзбекистонга келди.

Чехия Республикаси Шарқий Европа мамлакатлари орасида биринчилардан бўлиб кенг кўламли сиёсий ва ижтимоий-иктисодий ишҳототларни амалга оширган, иктиносий ўсиш кўрсаткичлари бўйича ўз минтақасида етакчи ўрин эгаллаб турган давлатдир.

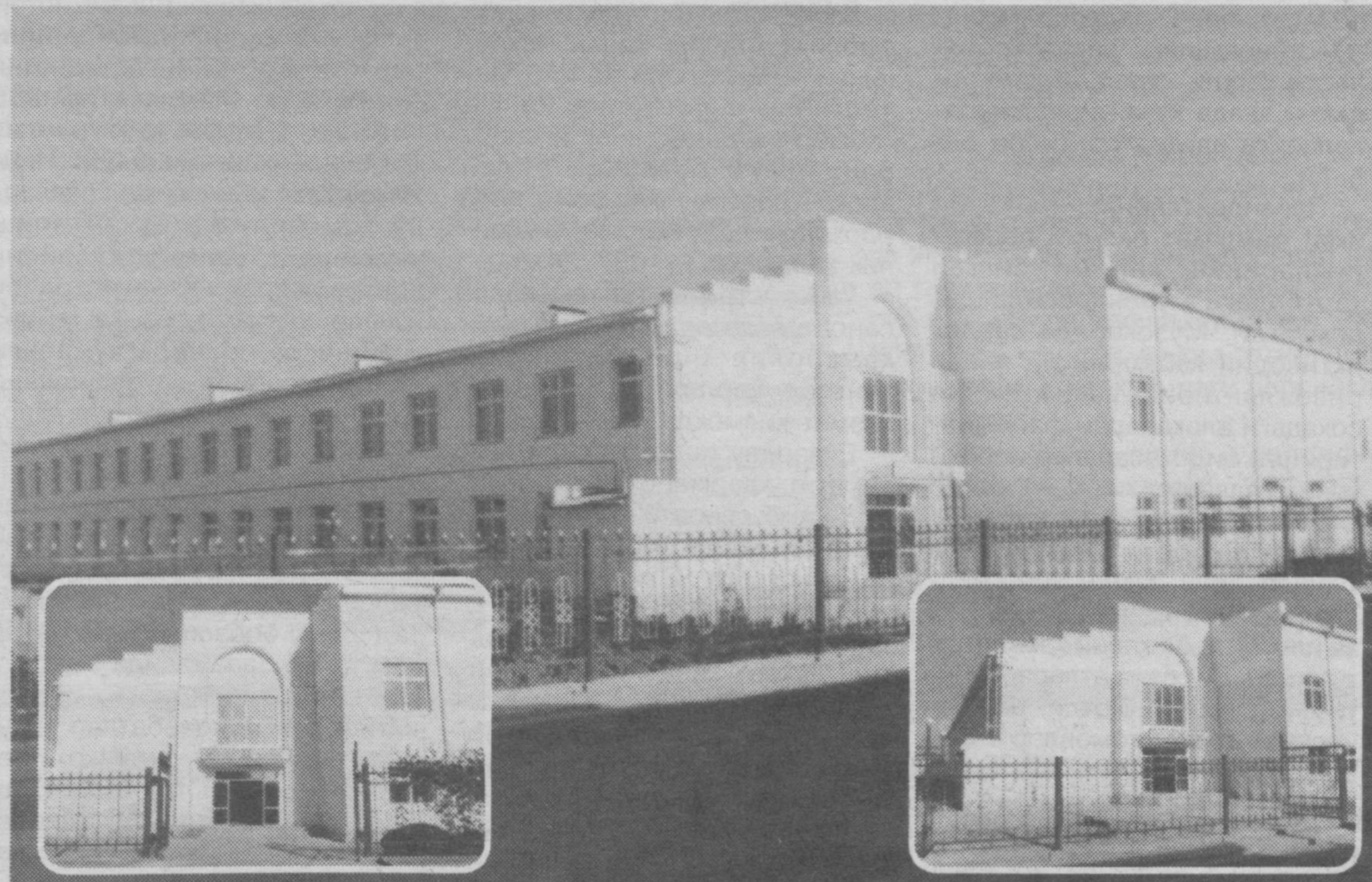
Ўзбекистоннинг ушбу мамлакат билан муносабатлари дўстлик ва ҳамкорлик, ўзаро ишонч ва хурмат тамоиллари га асосланади. Мамлакатларимиз икки томонлама муносабатларни ривожлантиришдан бирдек манфаатдор, ҳамкорликни кенгайтириш борасида мунтазам мулоқот йўлга қўйилган. Халқаро муаммоларга нисбатан қарашларимиз ҳам муштарак.

Президент Вацлав Клауснинг ташрифи — Чехия давлат раҳбарининг Ўзбекистонга ilk расмий ташрифи.

13 сентябрь куни Дўрмон кароргоҳида расмий кутиб олиш маросими бўлди. Олий мартаబали меҳмон шараfiga фахрий қоровул саф тортди. Ислом Каримов ва Вацлав Клаус шохсуга кўтарилилар. Икки мамлакатнинг давлат мадхиялари янгради.

Мамлакатларимиз Савдо-иктисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик бўйича ҳукуматлараро комиссиянинг фаолиятига, террорчилик ва диний экстремизмга, ноқонуний муҳожирлик

(Давоми 2-бетда)

Хатирчи туманинага 320 ўринли 85-мактаб Вазирлар Маҳкамасининг "2004-2009 йилларда мактаб таълим мини ривожлантириш давлат умуммиллий дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида" ги қарори асосида барпо этилди.

Мактаб туманинага аҳоли зич жойлашган "Самарқанд" маҳалласида қад ростлаган. Барча кулийларга эга бу билим маскани ишга тушунга қадар ўқувчилар анча узоқ бўлган туман марказидаги 20-мактабга қатнар эдилар.

Ўқув маскани худудида 4 гектардан ортиқ ер бўлиб, унга мевали ва манзарали дарахт кўчкатлари, гул экдик, — дейди мактаб директори З.Файзиева.— Янги бинода 16 та ўқув хонаси, 8 та фан кабинетлари, мажлислар зали, кутубхона, спорт заллари мавжуд бўлиб, ДТС талаблари асосида жиҳозланган.

Жалолиддин Ражабов номидаги ушбу мактабда ўқувчилар янги ўқув йилини кувонч билан қарши олиши.

«БОЛАЛАР МАҲАЛЛАСИ» БИЛАН ТАНИШУВ

Расмий ташриф билан мамлакатимизга келган Чехия Президентининг рафиқаси Ливия Клаусова 13 сентябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг рафиқаси Татьяна Каримова ҳамроҳлигида пойтахтимиздаги «SOS-Болалар маҳалласи»га борди.

2000 йили Тошкент шаҳрида ўн тўртта оиласиб ўйдан иборат биринчи «SOS-Болалар маҳалласи» ўз фаолиятини бошлади. Мазкур кичконтойлар маҳалласи давлатимиз раҳбари

Ислом Каримов ташаббуси билан бунёд этилди.

«Болалар маҳалласи»даги хонадонлар ҳаёти билан танишар экан, чехиялик меҳмон боловларнинг яшаси ва таълимтарбия олиши учун барча шароит муҳайё этилганини таъкидлadi.

Мамлакатимизда фарзандларимизнинг соғлом ва баркамол инсон бўлиб вояга етишини таъминлаш масаласи давлат сиёсати даражасига кўтарилигани алоҳида қайд этилди. Болалар учун жаҳон андозалари даражасидаги спорт-соғломлаштириш масканлари, таълимтарбия муассасалари бунёд этилмоқда.

«Болалар маҳалласи»да уч ёшдан ўн олти ёшгача бўлган 90 нафардан зиёд ўғил-қиз тарбияланади. Бундай маҳалланинг афзаллиги шуки, бола оиласиб муҳитда, ақа-ука, опа-сингилилари куршовида ўсади.

Учрашувда болалар ижросида театрлаштирилган мусиқий дастур намойиш этилди.

ЎЗА

**SO'NGGI
UCH KUN
MUJDALARI**

**XALQARO
KONFERENSIYA**

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat va jamiyat qurilishi akademiyasida «Markaziy Osiyoning eng yangi tarixi. Tarixni qayta baholash, zamonaviy muammolar va yondashuvlar» mavzuida xalqaro konferensiya bo'lib o'tdi. U O'zbekistonning yangi tarixi markazi va Konrad Adenauer jamg'armasi bilan birgalikda tashkil etildi.

Konferensiya Markaziy Osiyo mamlakatlari va Germaniyadan olim hamda mutaxassislar qatnashdi.

БАРЧА УЧУН МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

ёхуд бугун умумий ўрта таълим мактаби 9-синфларини битирган йигит-қизларни ЎМКХТ муассасаларига қамраб олиш жараёни қандай кечмоқда?

Аввалинбор, бугунги кунда мамлакатимиз таълим тизимида мутлақо янги шакл-шамоийлга эга бўлган ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида фарзандларининг ўёқи бу таълим йўналишлари бўйича таҳсил олишларини истовчи ота-оналар сонининг йилдан-йилга кўпайиб бораётганинг алоҳида эътироф этишимиз лозим. Дарҳақиқат, умумий ўрта таълим мактабларининг 9-синфини тутгатайтган ўғил-қизларимиз эндилиқда ўз ҳаётларини таълим тизimidagi кейинги босқич — уч йиллик ЎМКХТ тури билан боялашлари лозимлиги, бу борада уларга академик лицей ёки касб-хунар коллежини ўз хоҳиш-истакларига биноан танлаш имкониятларига эга эканлигини тушуниши буғун ҳар бир ота-онанинг, мактабда

синф раҳбари, мактаб психологи ва фан ўқитувчиларининг асосий вазифасидир.

Шу ўринда таъкидлаш жойизи, мактаб ўқувчиларини касб-хунарга йўналтириш ишлари қанчалик вақтли, тўғри ва аниқ бўлса, уларнинг келгусида катта ҳаётдаги ўрнларини топиши хам осон бўлиши шубҳасиз. Шунинг учун ҳам бугун ақадемик лицей, касб-хунар коллежлари остонасида турган ота-оналарга фарзандларининг келажаги учун масъул эканлигини яна бир бор ўқитргимиз келади. Зоро, уларнинг чукурлаштирилган таълим билан касбий таълимнинг фарқларини ҳозирданок ахрата олишини таъминлаши учун ота-

(Давоми 2-бетда)

ГАЗЕТАНИ ВАРАҚЛАГАНДА:

**СИНОВ —
ДАРСЛИКЛАРНИ
ТАКОМИЛЛАШТИРИШ
КАФОЛАТИ**

3-бет

«ОНА МАКТАБ»

4-бет

ХОКИСОРЛИК ФАЛАБАСИ

8-9-бетлар

**КИМНИНГ БОҒИ ВА
КУТУБХОНАСИ БЎЛСА...**

11-бет

**“ШАРК
ЭНЕРГИЯ”ДАН
ЯНГИ
ДАРСЛИКЛАР
ХАРИД ҚИЛИНГ**

16-бет

Сўнгги йилларда мактаб дарсликлари қайтадан яратиш ва таомиллаштириш бўйича кенг қамровли ишлар амалга оширилди. Дарсликлар мазмунни янгиланди, уларга миллий истиқолоялари сингдирилди, дизайн ва полиграфик жиҳатдан сифати бирмунча яхшиланди. Шундай бўлса-да, аксарият дарсликларнинг мазмуни мураккаблигича қолмоқда. Улар кўпроқ ўкувчига эмас, балки ўқитувчига мос келади. Кўпчилик дарсликлар илмий жиҳатдан пухта ва мавзу мазмуни тўла ёритилган бўлса-да, у ўкувчини мустақил фикр юритишига, ўз мулоҳазаларини баён қилишга етарли даражада ўргатмайди. Шу мақсадда дарсликлар ҳажми чегараланиши, унга мавзулар матни қискарорқ тарзда фақат ўқувчилар учун мўжжаллаб берилиши лозим. Ўқитувчи учун эса алоҳида методик кўлланмана яратилиши, унда ҳар бир мавзуни ўқитиши методикаси билан бир қаторда ҳар бир мавзу бўйича қўшимча материаллар берилиши мақсадда мувофиқ.

Дарслик бўйича яна бир муаммо — дарсликлар мазмунига тез-тез ўзгартишлар киритилаётганлиги, бир синфда ўқитилаётган дарсликлар сони кўпайиб бораётганлиги ҳам ўқитувчилар ва ота-оналар томонидан ҳақли

даги дарсликлардан бирмунча фарқ қилгани, уларда кўзланган мақсадларга эришганликка ишонч ҳосил қилиш, мавжуд камчиликларни аниклаш, фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида дарсликларни янада таомиллаштириш мақсадида тендердағо либ чиқсан қатор дарсликлар 2003—2004 ўкув йилида тажриба-синовдан ўтказилди.

Дарсликларни тажриба-синовдан ўтказиш учун (методик кўлланмаси билан биргаликда) Тошкент шахри, ҳар бир вилоят ҳамда Қарақалпогистон Республикасидан биттадан туман белгиланди. Тендер дарсликлари билан белгиланган туманлардаги барча мактабларнинг тегишили синф ўкувчилари, методик кўлланмалар билан эса ўқитувчилар тўлиқ бепул тъминланди. Бундан ташқари, тажриба-синовга кўйилган дарслик ва методик кўлланмалар республикадаги барча мактабларга камидаги билан бир нусхадан берилди.

Дарслик ва методик кўлланмаларни синовдан ўтказиш тизими хорижий давлатлар тажрибаси асосида шакллантирилди. Биринчи маротаба синов ишлари республика миқёсида, у ҳам бўлса, бир вақтнинг ўзида таълим ўзбек, қарақалпоқ ва рус тилларида олиб бориладиган мактабларда ўтказилди. Ушбу

ри, шунингдек, вилоят методика маркази ва малака ошириш институтлари мутахассислари, туман методика кабинети методистларидан юборилган хуносалар, фикр-мулоҳазалар ва таклифлар РТМнинг тегишили фан мутахассислари томонидан ўрганиб чиқилди.

Тажриба-синов натижалари умумлаштирилиб, Ҳалқ таълими вазирлиги тақдим этилди. Синов натижаларидан муддатдан меваффақиятли ўтган дарсликлар ва методик кўлланмалар жойлардан олинган фикр-мулоҳазалар ҳамда таклифларни инобатга олган ҳолда янада таомиллаштирилгандан сўнг нашр этишга ва 2004—2005 ўкув йилидан бошлаб барча мактабларда фойдаланишига тавсия этилди. Ҳалқ таълими вазирлиги томонидан қўйида келтирилган номдаги дарсликлар ва методик кўлланмалар синовдан меваффақиятли ўтганлиги ўтироф этилди ва фойдаланишига тавсия этилди:

1. Тарих (5-синф, муаллифлар: Қ.Усмонов ва бошқалар).
2. Тарих (6-синф, муаллифлар: А.Садгуллаев, В.Костеций).
3. Физика (6-синф, муаллиф: Н.Турдиев).
4. Ботаника (6-синф, муаллифлар: Ү.Пратов ва бошқалар).

Билдирилган. Бундай фикр-мулоҳазалар ва таклифлар ҳар бир дарслик бўйича умумлаштирилиб, уларнинг муаллифлари тақдим этилди. Муаллифлар уларни инобатга олиб, дарсликларни кайта нашр тайёрладилар. Янада таомиллаштирилган дарсликларнинг оригинал макетлари РТМнинг фан мутахассислари томонидан кўриб чиқилиб, нашр этишга тавсия қилиниб, чоп этилмоқда ва очик савдога чиқарилмоқда.

Айрим номдаги дарсликлар ва методик кўлланмалар белгиланган муддатда чоп этилмаганлиги, баъзилари бўйича жойлардан олинган хуносалар етарли бўлмаганлиги сабаби уларни тажриба-синовдан ўтказиш ишлари 2004—2005 ўкув йилида давом эттириш тавсия этилди. Улар қуйидаги дарсликлардан иборат:

1. Физика (6-синф, муаллифлар: Д.Шодиев ва бошқалар).
2. География (6-синф, муаллифлар: А.Соатов ва бошқалар).
3. География (8-синф, муаллифлар: А.Солиев ва бошқалар).

СИНОВ – ДАРСЛИКЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ КАФОЛАТИ

этиризлар билдирилишига сабаб бўлмоқда.

Хозирги замон ўкувчисига унинг эҳтиёжига мос равища мазмун жиҳатидан соддароқ ва қизиқарли, дизайн жиҳатидан чиройли, полиграфик жиҳатдан сифатли дарслик керак. Шу мақсадда кейинги йилларда Ҳалқ таълими вазирлиги ва Осиё ривожланиш банки ҳамкорлигига дарсликларни тендер асосида яратиш ва нашр этиш тизими йўлга кўйилмоқда. Дарсликлар тендерини ташкил этишда юқорида келтирилган ва бошқа муаммоларни ҳал этишга ҳаракат қилинайти. Жумладан, тендер талаби бўйича:

— дарслик ҳажми чегаралаб кўйилмоқда, бу эса муаллифларни ҳар бир мавзуни имкон даражада қисқа ва лўнда қилиб баён этишига ундаяти, дарсликли ортиқча маълумотлардан холос бўлишга, унинг соддалашибига олиб келаётир, нарх жиҳатидан эса арzonроқ бўлмоқда;

— дарслик билан биргаликда ўқитувчи учун методик кўлланмана яратилмоқда, методик кўлланмада ҳар бир дарслик ўқитиши методикаси, дарсликдаги мавзуларга қўшимча маълумотлар, машгулотлар, топшириклар ўрин олајати, бу эса ўқитувчига ҳар бир дарслик мазмунли қилиб ўтишига имкон туғдиди;

— дарсликнинг матни иллюстрациялар билан ўйғунлашган бўлиши, дизайнни юқори савияда тайёрланиши керак;

— дарслик полиграфик жиҳатдан пухта ва сифатли бўлиши лозим, акс ҳолда у тендердағо либ бўла олмайди.

2003 йилда ўтказилган навбатдаги тендерда ҳам дарсликларнинг мазмунни соддалаштирилди, ҳажми қисқарди, дизайнни замонавийлаштирилди. Дарсликларни сакланган ҳолда ривожланган давлатлар тажрибаси асосида интеграциялаш хисобига айрим дарсликларнинг номи ва сони қисқартирилди. Жумладан, 5-синфда ўқитиладиган “Ватан тарихидан ҳикоялар” ва “Жаҳон тарихидан ҳикоялар” дарсликлари битта дарсликли келтирилди, шу сингари 6-синфнинг “Ўзбекистон тарихи” ва “Жаҳон тарихи”, 7-синфнинг “Ўрта Осиё географияси” ва “Ўзбекистон географияси” дарсликлари ҳам бирлаштирилди, ягона дарсликка келтирилди. Амал-

жараёнда нафақат дарслик ва методик кўлланмалар, балки шаклланыётган “Синов тизими” ҳам тажрибадан ўтказилди.

Дарсликларни тажриба-синовдан ўтказиш жараёни Республика таълим маркази томонидан бошқарилди. Синов ишларини талаб даражасида ташкил этиш мақсадида ўкув йили бошида РТМда семинар-тренинг ўтказилди. Унда вилоят методика марказлари, педагогларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтлари, туман методика кабинетларининг синов ишларига масъул этиб белгиланган мутахассислари, шунингдек, экспериментатор ўқитувчилардан вакиллар иштирок этди.

РТМнинг фан бўйича мутахассислари белгиланган жадвал асосида жойларга хизмат сафарига чиқиб, синов жараёнининг боришини ўрганиб бордилар, тегишили методик ёрдам кўрсатиб турдилар, экспериментатор ўқитувчилар иштирокида семинар-тренинглар ўтказилди. Бу билан ўқитувчилар нафақат синов ишларини ўтказиш бўйича, балки ўз фанлари бўйича янгиликлар билан боҳабар бўлиб бордилар, ўқитишинг янги педагогик технологиялари бўйича малакаларини оширидилар.

Тажриба-синов натижалари жойлардан ўкув йилининг чораклари бўйича олиниб, РТМ мутахассислари томонидан таҳлил қилинди ва умумлаштирилди. Синов дарсликлари санитария-гигиена меъёrlарига жавоб бериси, яъни дарсликлардаги ҳарфларнинг катта-кичиликлиги, расмларда танланган ранглар, дизайнни ўқувчилар саломатлигига зарари йўқлигини аниқлаш мақсадида эса Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтига мурожаат этилди. Тегишили мутахассислар синов дарсликларининг бу жиҳатларини ҳам ўрганиб чиқиб, ўз хуносаларини бердилар.

Дарслик ва методик кўлланмаларни синовдан ўтказишнинг якуний натижалари жойлардан 1 июнгача қабул қилиб олниди. Тажриба-синов ўтказилган 117 та тумандан олинган 10 мингга яқин экспериментатор ўқитувчининг хуносалари, сўровномаларга берган жавобла-

5. География (7-синф, муаллифлар: П.Фуломов ва бошқалар).

6. Геометрия (7-синф, муаллифлар: Б.Хўжаев ва бошқалар).

7. Кимё (7-синф, муаллифлар: И.Аскаров ва бошқалар).

8. География (8-синф, муаллифлар: П.Мусаев, Ж.Мусаев).

Ушбу номдаги дарслик ва методик кўлланмалар бўйича ижобий хуносалар олинди. Айниқса, 5- ва 6-синфларда ўқитиладиган иккى номдаги “Тарих” дарсликлари интеграциялаштирилиб, улар ўрнига битта дарслик яратилганлиги, ҳажми қисқартирилганлиги, мазмунни соддалаштирилганлиги ва қизиқарли қилиб баён этилганлиги экспериментатор ўқитувчилардан ўтиришади. Лекин айрим вилоятларда мутасадди раҳбарлар ушбу тадбирга бирмунча совуқонлик билан қаранганилари учун бу жойларда синов ишлари бирмунча қийин кечганилигини қайд этиш мумкин.

Амалдаги дарсликлар бўйича ҳар ийли амалиётчи ўқитувчилар, методистлар, фан мутахассисларидан кўплаб тақдим этилди. Шунингдек, 5—11-синфлар учун илк бор яратилган “Жисмоний тарбия” дарсликларини ҳам 2004—2005 ўкув йилида синовдан ўтказиш давом эттирилади. Дарсликлари синовдан ўтказишда Андикон ва Хоразм вилоятлари ҳамда Тошкент шахри ҳалқ таълими бошқармалари раҳбарлари, методика маркази мутахассислари, туман методика кабинети методистлари ва мактаблардаги экспериментатор ўқитувчилар фойдаланишига таъкидлаб ўтиш жоиздир. Лекин айрим вилоятларда мутасадди раҳбарлар ушбу тадбирга бирмунча совуқонлик билан қаранганилари учун бу жойларда синов ишлари бирмунча қийин кечганилигини қайд этиш мумкин.

Амалдаги дарсликлар бўйича ҳар ийли амалиётчи ўқитувчилар, методистлар, фан мутахассисларидан кўплаб тақдим этилди. Шунингдек, 5—11-синфлар учун илк бор яратилган “Жисмоний тарбия” дарсликларини ҳам 2004—2005 ўкув йилида синовдан ўтказиш давом эттирилади.

Дарсликлари синовдан ўтказишда Андикон ва Хоразм вилоятлари ҳамда Тошкент шахри ҳалқ таълими бошқармалари раҳбарлари, методика маркази мутахассислари, туман методика кабинети методистлари ва мактаблардаги экспериментатор ўқитувчилар фойдаланишига таъкидлаб ўтиш жоиздир. Лекин айрим вилоятларда мутасадди раҳбарлар ушбу тадбирга бирмунча совуқонлик билан қаранганилари учун бу жойларда синов ишлари бирмунча қийин кечганилигини қайд этиш мумкин.

Tahsil

билдирилган. Бундай фикр-мулоҳазалар ва таклифлар ҳар бир дарслик бўйича умумлаштирилиб, уларнинг муаллифлари тақдим этилди. Муаллифлар уларни инобатга олиб, дарсликларни кайта нашр тайёрладилар. Янада таомиллаштирилган дарсликларнинг оригинал макетлари РТМнинг фан мутахассислари томонидан кўриб чиқилиб, нашр этишга тавсия қилиниб, чоп этилмоқда ва очик савдога чиқарилмоқда.

Айрим номдаги дарсликлар ва методик кўлланмалар белгиланган муддатда чоп этилмаганлиги, баъзилари бўйича жойлардан олинган хуносалар етарли бўлмаганлиги сабаби уларни тажриба-синовдан ўтказиш ишлари 2004—2005 ўкув йилида давом эттириш тавсия этилди. Улар қуйидаги дарсликлардан иборат:

1. Физика (6-синф, муаллифлар: Д.Шодиев ва бошқалар).
2. География (6-синф, муаллифлар: А.Соатов ва бошқалар).
3. География (8-синф, муаллифлар: А.Солиев ва бошқалар).

4. Одам ва унинг саломатлиги (8-синф, О.Мавлонов ва бошқалар).

5. Одам ва унинг саломатлиги (8-синф, Б.Аминов ва бошқалар).

Шунингдек, 5—11-синфлар учун илк бор яратилган “Жисмоний тарбия” дарсликларини ҳам 2004—2005 ўкув йилида синовдан ўтказиш давом эттирилади.

Дарсликлари синовдан ўтказишда Андикон ва Хоразм вилоятлари ҳамда Тошкент шахри ҳалқ таълими бошқармалари раҳбарлари, методика маркази мутахассислари, туман методика кабинети методистлари ва мактаблардаги экспериментатор ўқитувчилар фойдаланишига таъкидлаб ўтиш жоиздир. Лекин айрим вилоятларда мутасадди раҳбарлар ушбу тадбирга бирмунча совуқонлик билан қаранганилари учун бу жойларда синов ишлари бирмунча қийин кечганилигини қайд этиш мумкин.

Амалдаги дарсликлар бўйича ҳар ийли амалиётчи ўқитувчилар, методистлар, фан мутахассисларидан кўплаб тақдим этилди. Шунингдек, 5—11-синфлар учун илк бор яратилган дарсликлар синови, меваффақиятли ўт

"2004 – 2005 o'quv yili – Maktabdan tashqari ta'lim muassasalari samaradorligini oshirish o'quv yili"

Навоий шаҳар Ўқувчилар ижодиёт маркази ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиши, уларнинг кизиқишилари, интилишларини ҳисобга олиб, истеъодларнинг намоён бўлишига яқиндан кўмаклашишини ўз олдига максад килиб кўйган. Муассасамизда ана шу йўналишда бир қатор тўғараклар иш олиб бормоқда. Мен 1994 йилдан бўён шу даргоҳда қизларимизга тикиш-бичиш сирларини ўргатиб келаяпман. Тўғаракда ишлашнинг ҳам ўзига хос масъулияти,

хатти-ҳаракатлари, тўғаракка катнашиши каби ҳолатларни унга қайд этиб, ўқувчиларидан уйига бериб юбораман. Ўз навбатida ота-оналар ҳам дафтарга фаолиятимиз, тўғаракнинг фарзанд дунёқараши, ҳәстига нечоғлик таъсир этаётганлиги хусусидаги муносабатларини баён этишади. Тўғарак машгулотлари давомида қизларимиз билан ўзбекона ахлоқ-одобнинг нозик жиҳатлари, пазандачилик, меҳмон кутиш қоидалари, мустақил ҳаётга тайёргарлик каби мавзууларда

лик билан қараб чиқиб, бир қатор вазифаларни белгилаб олдик. Жумладан, асосий йўналишлар бўйича мониторинг юритиши, аниқ таҳлиллар асосида тарбиявий ишларни ташкил этиш; ота-оналар ва ўқувчиларнинг талаб ва эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда пуллик хизмат кўрсатишни шакл ва мазмун жиҳатдан такомиллашириш; тарбияси оғир, қаровсиз болалар билан ишлашни кучайтириш, кам таъминланган ва ногирон ўқувчиларнинг қизиқишиларини

ХУНАРДИ КИШИ ХОР БЎЛМАС

машакатлари бор, деб ҳисоблайман. Чунки тўғарак фақат боланинг бўш вақтини банд этувчи бир восита эмас, унинг таълим-тарбияси, одоб-ахлоқи, дунёқарашига таъсир этувчи маънавият масканига ҳам айланга олиши керак. Шу нуқтаи назардан мен тўғаракка катнашиш истагини билдирган ҳар бир ёш билан, аввало, дилдан сұхбатлашаман. Ота-оналар йигилиши чакириб, уларнинг ҳам фикр-мулоҳазаларини ўргангач, доимий равишда ҳаракатда бўлувчи алоқа дафтари юритаман. Шогирдлариминг

сұхбатлар, турли кечалар ўтказиб турамиз. "Эпли қиз – сепли қиз", "Хунарди киши хор бўлмас", "Фармониби хонадонида", "Кизлар давраси" каби кўриктанловлар, викторина, беллашув, кўргазмаларга тайёргарлик жараёнда ёшларимизнинг қобилиятлари тўла-тўқис намоён бўлиши учун имконият очилади.

Янги ўкув йили "Макtabdan tashkari ta'lim muassasalari samaradorligini oshirish o'quv yili" дея ўзлон килинди. Шу муносабат билан биз дастурларимизни яна бир карра синчков-

ҳисобга олган ҳолда тўғаракларга жалб этиш каби вазифалар кун тартибимиздан муким жой олмоғи керак. Ёшлар мактабдан ташкари таълим муассасасига қанча кўп жалб этилса, улар турли салбий таъсирлардан шунчалик мустаҳкам ҳимояланишини хеч биримиз унутмаслигимиз лозим.

**Дилором ХУСЕНОВА,
Навоий шаҳар ўқувчилар
ижодиёт уйи
“Тикувчилик сирлари”
тўғараги раҳбари**

Яккабоғ туманинадаги «Олтин балиқча» мактабгача таълим муассасасида таълим-тарбия ишлари намунали йўлга кўйилган.

Суратларда: 1. Тарбиячи Насиба Жуманова болаларга давлат рамзлари ҳақида тушунчалар бермоқда. 2. Болалар согломлашириш машгулотида.

Бурҳон РИЗОҚУЛОВ суратлари

КИЙИНИШ ВА ЖИНОЯТ

уларнинг бир-бирига боғлиқлигини биласизми?

Вояга етмаганлар томонидан содир этилаётган жиноятларни таҳлил қиладиган бўлслак, уларнинг деярли 42-45 фоизини ўғирлик ва ўзгалар мулкини талон-тарож қилиш билан боғлиқ жиноятлар ташкил этади.

Яъни, ҳар 5 нафар вояга етмаган жиноятчидан 2-3 нафарининг мақсади ўзининг жиноий ҳаракатлари орқали қандайдир мулкий наф кўриб, у ёки бу қимматликни жиноий йўл билан кўлга киритишга қаратилган бўлади.

Ўз-ўзидан ўғирлик, талончилик ва босқинчиликка кўл урган ўсмирни бу ишларга айнан нималар ундан, деган савол туғилади. Мулкий жиноятларга кўл урган ўсмирларнинг деярли 85-90 фоизининг оиласида нафақат тарбияси, балки, ёб-ичиши, кийим-бosh билан таъминланиши масалалари ҳам ўз ҳолига ташлаб кўйилганини таҳлиллардан мальум бўлди.

Бу ўринда вояга етмаганларнинг хуқубузарлик ва жиноятга кўл уриши учун шарт-шароит яратадиган биргина кичик омилга эътибор қаратсан. Гарчи, бу ҳолат доимо вояга етмаган болалини жиноятга тўғри-

дан-тўғри кўл уришига мажбур қилмаса-да, унинг мурғак қалбида норозилик, камситилиш ва адолатсизлик туйгуларини келтириб чиқарди.

Гап вояга етмаганларнинг ўкув муассасасига кийиниши ҳақида кетмоқда. Мактабда таълим олаётган болаларнинг имкон қадар бир хилда кийинишини таъминлаш, ўқувчилар орасидаги психолого-иклими албатта юмшатган бўлар эди.

Чунки битта эски пояфзал, костюм ва юбкани бутун ўкув мавсуми давомида кийиб, ўқишига қатнаётган ночор болага нима учун айрим синфдоши ёки партадоши кунора янги ва кимматбахо кийимлар кийиб келишини тушунтириб бериш қийин бўлади.

Ўғирликка кўл урган вояга етмаганлар билан ўтказилган сұхбатларда улар жиноий қилишиларини ўзларининг ўртоқларига ўхшаб жинси шим ёки кроссовка кийиш орзусида амалга оширганликларини мальум қилган ҳолатлари учраб туради.

Шундай экан, нима сабдан мутасадди идоралар, таълим муассасаси-

лари учун уюширилган қабул маросимида АҚШ элчиси Жон Пурнелл 2005-2006 академик йилдаги алмашув дастурларга Ўзбекистонда қабул жараёни бошланганлигини ўзлон қилди.

— Икки мамлакат ўртасида ўзаро алмашувни мустаҳкамлаш Ѿяхши алоқаларни барпо этишдаги муҳим омиллар. Ушбу алмашувни барпо этишда эса, бугун биз тақдим этиб турган алмашув дастурларининг ўрни бекиёсdir, — дейди жаноб Жон Пурнелл.

Элчинонанинг жамоат билан алоқалар бўлуми, Американинг ҳалқаро таълим кентгаши (ACCELS) ва Ҳалқаро тадқиқот ва алмашувлар ҳайъати (IREX) сакиллари маросимга келган меҳмонларга алмашув дастурларида мавжуд имкониятлар ва уларда иштирок этиш жараёни ҳақида тушунтириш бердилар. Тадбирда Олий ва ўрта маҳсус таълим вазири Рустам Қосимов иштирок этди.

**Назокат ХОЛМЕТОВА,
“Ma'rifat” мухбири**

лари, умумтаълим мактаблари ўқувчилари учун кенг ҳажмда ва кўпчилик оиласларга мақбул бўлган нархлардаги умумий либосни жорий қилиш ҳақида бош қотириб кўрмайдилар?

Ахир бу юртимизда инсонпарвар хукуқий демократик жамиятни қуриш мақсадида амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларнинг хеч бир қонуниятига зид эмас-ку!

Ёш авлодни тўғри тарбиялаш, улар ўртасида болалиқдан “ташқи кўришишдаги рақобат”, ноўрин “гуруҳланиш” ҳолатларининг олдини олиш ҳамда болалиқдан бир-бирига тенг ва соғ муносабат, меҳр-муҳаббат, жамият ва келажакка ишончнинг юзага келишига хизмат қилган бўларди.

Кўнгли меҳр ва ишончга тўла мағрут фарзандларимизгина юртимизнинг буюк келажагини бунёд этади. Бунинг учун эса улар мағрурликни болалиқдан оғирни ўрганишлари, ота-она, ўқитувчиларидан меҳр кўришила-

**З.ИБРАГИМОВ,
Чилонзор туман прокурори, адлия маслаҳатчisi, юридик фанлар номзоди**

Ўзини Манзура Расулова деб таништирган мудира мени ичкарига, болалар хоналарига бошлиди. Диц билан безатилган йўлаклардан ўтиб борар эканмиз, жамоанинг меҳнатига баҳони бериб бўлдим. Ёрув ва шинам, озода ва кенг хоналарда болажонлар тушлиқдан сўнгги машгуотларда ўтишишибди. Миллий анъана ва урф-одатларимизга амал қилиб безатилган алоҳида-алоҳида бурчаклар, тарбиячиларнинг ўз кўллари билан тиккан шарқона кўрпача, ёстиқдан тортиб, бешигу беланчак, сўричаларгача мавжуд бўлган хоналарда тарбияланувчилар маза қилиб ўйнашаётпи. Ўйинчокларнинг кўплигини айтмайсизми? Деворда осиғлиқ расмлар, кўргазмалар бу ердаги тарбиячиларнинг ўз ишларига масъулият билан қарашларидан дарак берив турибди.

— Учинчи мингийлликнинг боласи дастури асосида болаларни мустақил фикрлашга ўргатиш, ақлий қобилиятини ривожлантириш, уларнинг қизиқишиларини ошириш — тарбиячиларимиз мана шулар асосида турли машгуотлар олиб боришиди. Монте Сорри, Имен усулларидан фойдаланиш ҳам яхши натижада бераятти. Тарбиячиларимиздан Солияхон Фаффорова, Гулбаҳор Баҳромова, Муслима Аминжонова, Наргиза Қозиеваларнинг ҳар бири ўз иш услубига эга. Болажонларимизга бошқача меҳр билан қарашади.

Президентимиз Ислом Каримов ўз нутк ва маърузалида хориж мамлакатларида, жумладан, Хиндистонда дастурий таъминлаш соҳасида намунали ишлар олиб борилаётганини, Ўзбекистонда ҳам бу соҳада истиқболли режалар тузиш ва амалий ишлар олиб бориш тўғрисида бир неча марта таъкидлаб ўтган эдилар. Нутк ва маърузаларда илгари суриглан масалаларни ҳаётга татбиқ этиши мақсадида жамиятни ахборотглаштириш масалалари бўйича дастур ишлаб чиқилди ва уни ҳаётга татбиқ этиш ишлари бошлаб юборилди.

Маълумки, 2001 йил 23 майда Вазирлар Маҳкамасининг “2001-2005 йилларда компьютер ва ахборот технологияларни ривожлантириш, интернетнинг халқаро ахборот тизимларига кенг кириб боришини таъминлаш дастурини ишлаб чиқишини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори эълон қилинган. Ушбу қарор замонавий компьютер ва ахборот технологияларни иқтисодиёт, фан ва таълимнинг барча соҳаларига, шу жумладан, интернетга кириб боришини кенгайтириш, юкори малакали дастурчи-мутахассислар тайёрлаш даражасини ошириш мақсадида қабул қилинган эди. Ушбу қарорнинг узвий давоми сифатида Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларни жорий этиш тўғрисида” 2002 йил 30 майдаги фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 6 июндаги “Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларни жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ҳам эълон қилинди. Президентимизнинг фармони педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ҳамда малакасини ошириш тизимига ҳам ҳар жиҳатдан таалукли бўлиб, бу хилдаги муассасаларнинг информацион тузилмаларини шакллантириш вазифаларини юклайди.

Амалга оширилган ишларга қарамасдан ўта мураккаб юкори технологиилар, уларда ишлайдиган юкори малакали мутахассисларга бўлган эҳтиёж катта. Шу-

Боғча 140 ўринга мўлжалланган бўлса-да, бу ерда 160 нафар болажонлар 8 та гурӯхга бўлинниб, тарбияланмоқда. Тайёрлов гуруҳидаги бир-биридан зукко болажонлар Ватанимизни тараннум этувчи шеърлардан айтиб беришиди. Давлатимиз герби, мадҳияси, байроби ҳақида, “Бола ҳуқуқлари конвенцияси” ва Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисидаги билимлари билан бизни лол қолдиришиди. Бизни қуонтирган яна бир нарса

номдаги тўгарак фаолият кўрсатади. “Моҳир кўллар”, “Ёш сухандонлар”, “Ёш гулчилар”, “Ёш самбочилар”, “Инглиз тили”, “Рус тили” тўгаракларимизга болалар катта қизиқиши билан қатнашадилар. “Табассум” рақс дастамиз фаолияти ҳақида алоҳида тўхталмоқчиман. Чунки ҳар қандай тадбирларимиз, байрам ва эрталикларимиз, ҳатто туман миқёсида ўтказиладиган тадбирлар ва байрамлар ҳам дастамиз иштирокисиз ўтмайди.

Хамширанинг иши билан танишиш мақсадида унинг хонасига йўл олдик. Дилафрўз Парпиева доимо болажонлар саломатлиги ҳақида қайғуради. Биз бунга унинг иш фаолияти билан яқиндан танишгач, амин бўлдик. Керакли тиббиёт ан-

саҳил мевалардан тайёрланган комплотлар, салқин ичимликлар ҳам болажонларнинг жону дили. Буларнинг барини хўжалик мудири Ҳамиджон Аминов вақтида етказиб туради.

Фарзандларини олиш учун ота-оналар кела бошлаши. Фурсатдан фойдаланиб, уларнинг айримлари билан сұхбатлашдик.

— Кизим Нодирахон олти йилдан бери шу боғчага қатнайди. Худо хоҳласа, бу йил мактабга чиқади. Менимча, мактабда энг аълочи ўкувчи бўлса керак, чунки ҳозирданоқ барча ҳарфларни ўзлаштириб олди. Расмларга қараб ҳикоя тузиш, эрталиклар айтишни боғча опаси Сурайё ва Гулбаҳорхондан ўрганиб олди, — дея мамнунлигини билдириди ўзини Нилюфар Назарова деб таништирган аёл.

— Мен Ҳасанова Диёрахоннинг онаси бўламан, — деб сұхбатимизга кўшилди Мехриён Муталибоева. — Бу ердаги яратилган шароитдан кўнглим тўқ. Эрталаб қизими топшириб, кун бўйи бамайлихотир ишлаб келаман. Болаларимиз тарбияси, саломатлиги учун боғча опалар ҳеч нарсани аяшмайди.

Чуст туманидаги “Табассум” номли 26-сонли боғчадан қайтар эканман, исми жисмига монанд бу даргоҳда табассумга мойил инсонлар мөхнат қилишига амин бўлдим.

**Шоҳида ДАМИНОВА,
Наманган вилояти**

ҚИЗИМ АЪЛОЧИ ЎҚУВЧИ БЎЛАДИ,

— деди тарбияланувчилардан
бирининг онаси

шубўлдики, гуруҳларда алоҳида саҳнчача ташкил этилиб, унда қўғирчоқ театри асосида турли мавзулардаги эрталардан кўринишлар тайёрланади. Бунда, албатта, қўғирчокларни болажонларнинг ўзлари жонлантиришади.

— Бу ташкил этилган тўгаракларнинг жадвалими? — деб сўрайман мудирадан, дебордаги осиғлиқ жадвалга қараб.

— Ха, боғчамизда етти

Яқинда шаҳримиздаги маданият ва истироҳат боғида туман ҳокимлиги, прокуратура ва ҳалқ таълими бўлими ҳамкорлигига ўтказилган байрам тадбирида ҳам рақс дастамиз қатнашиб, йигилганлар қалбига олам-олам қувонч баҳш этдилар. Бу муваффақиятлар мусиқачимиз Илҳомжон Орипов меҳнатининг маҳсули ҳисобланади. 2-гурӯх хонасига кирганимизда тарбиячи Обида Эргашева болаларга эртак айтиб бе-

жомлари, табиий ўтлардан, гиёҳлардан тайёрланган дамламалар етарлича топилади. Айниқса, боғчадаги 15 нафар камқонлик касали билан рўйхатга олинган болаларга алоҳида ўтибор билан қаралади. Ошпазлар Гофиржон Орипов ва Махфират Исмоилова болажонларни ширин таомлар билан сийлашади. Турли хил витаминларга бой сабзавотлардан тўйимли овқатлар, мазали салатлар тайёрлаб беришиди. Ширин,

Ё.Курбонов Сингапурда, доцент К.Эрматов Москвада ва ассистент М.Сайдова Жанубий Кореяда ўз малакаларини оширилдилар.

Шунингдек, институт кутубхонасида “ИРБИС” автоматик кутубхона тизими ўрнатилди ва eFL халқаро лойиҳаси асосида интернетдан ўз пароли ёрдамида Америка “EBSCO Publishing” компаниясининг электрон журналларининг 5 та базасидан фойдаланиш имкониятига эга бўлди. Кутубхонага дарслик, ўкув кўлланма ва муаммоли маъруза матнларининг электрон версияларини жамлаш ва саклашга ўтибор кучайтирилди. 2053 та маъруза матнларининг электрон версиялари мавжуд бўлган “AILS—NUU” “Автоматлаштирилган ахборот Портали” компакт дискда олиниб, жойлаштирилди. Интернетнинг тегишили электрон манзилидан “Билимларнинг виртуал супермаркети” деб номланувчи сўнгги вакътларда нашрдан чиқсан адабиётларнинг маълумотлар базаси олиниб, талабалар фойдаланиши учун кутубхона ва кафедралардан компьютерларга киритиб кўйилди.

Институтимизда электрон дарсликлар яратишга ҳам алоҳида ўтибор қаратилмоқда. Жумладан, “Ахборот технологиялари ва тизимлари” фанидан электрон ўкув кўлланмана яратилиб, вазирликнинг мувофиқлаштирувчи кенгашидан муваффақияти ўтди ва нашр этишига руҳсат берилди. Хулоса қилиб айтганда, таълим жараёнинг ахборот-коммуникация технологияларининг ҳарий этилиши кўпроқ билиш, атрофунёни ҳис килиш, эшитиш ва кўриш имконини бергани ҳолда, шахсга ҳар томонлама баркамол бўлиш, билимлар доирасини кенгайтириш ҳамда малакали мутахассис бўлиб етишишга имкон яратади.

**Ҳамидулло МАТИСАЕВ,
АндМИИ “Ўзбекистон тарихи ва
фалсафа”
кафедраси катта ўқитувчиси**

**Максудбек УМУРЗОКОВ,
“Ҳисоб—иқтисод” факультети
3-курс талабаси**

КОМПЬЮТЕРДАГИ ТАЪЛИМ

нинг учун техник йўналишнинг ривожлашишига алоҳида талаблар қўйилмоқда. Бу эса техник таълимни ривожлантиришнинг устувор йўналишлари мақсадли дастурида ўз ўрнини топган. Шу сабабли техник таълимда илм-фан, таълим ва ишлаб чиқаришнинг ўзаро интеграцияси, техник таълим тизимини иқтисодиётнинг устувор йўналишига ва даромадли соҳасига айлантириш, техник таълим тизимига юкори малакали мутахассис ва педагогик кадрларни жалб қилиш ҳамда уларнинг доимий равишида малакасини ошириш, ўкув жараёнинг ахборот ва коммуникацион, сифатни баҳолаш ва объектив назорат тизимини кўллаш технологияларини татбиқ этиш лозим.

Ушбу вазифаларни амалга ошириш мақсадида Андикон муҳандислик-иқтисодиёт институтида ҳам бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, “Ахборот-техника таъминоти бўлими” асосида дастурловчилар, тармоқ маъмурлари, веб-дизайнерлар билан комплеклаштирилган янги “Ахборот технологиялари ва масоғадан ўқитиш” маркази ҳамда “Ўкув жараёнинг янги педагогик ва информацион технологияларни татбиқ этиш бўлими” ташкил этилди.

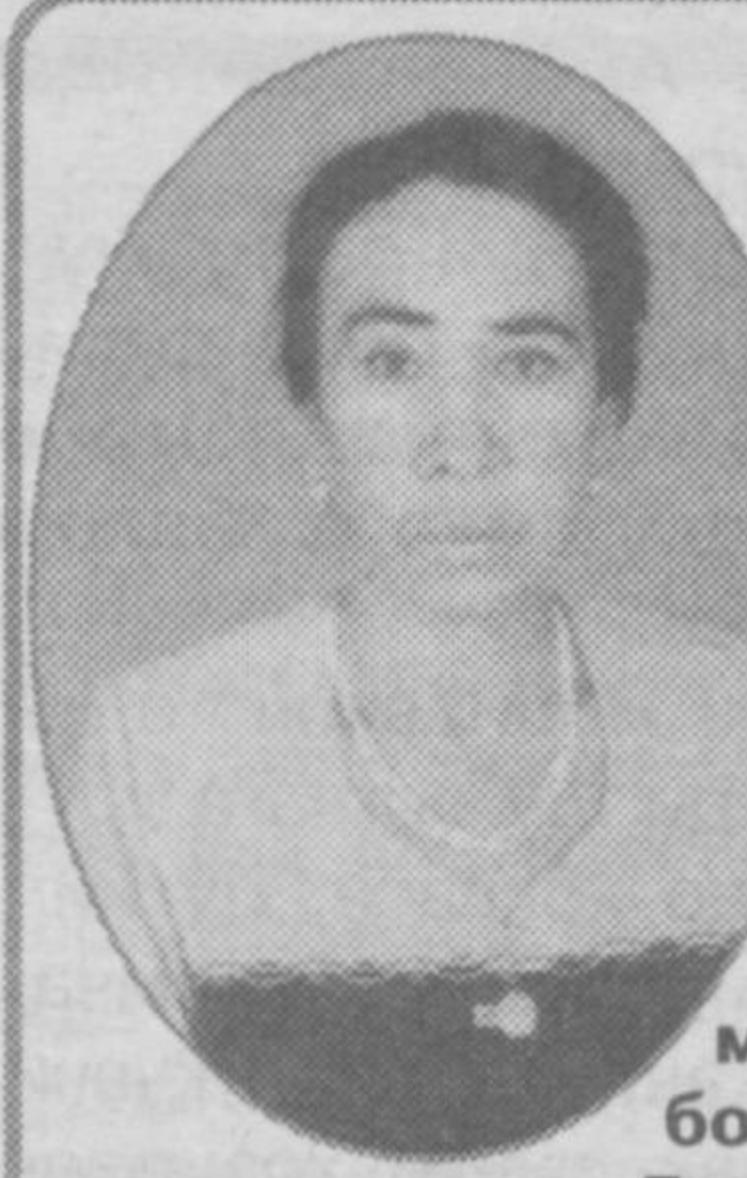
Аудиторияларни замонавий техника воситалари билан жиҳозлаш ва улардан дарс машгуотларида максимал фойдаланиш, маъруза машгуотларини ириклиштирилган гуруҳлар ташкил этиб, давра сұхбатлари шаклида ўтказиш тадбирлари белгилаб қўйилди. Уларга биноан, янги замонавий компьютерлар харид қилинди, факультетлар ҳамда маҳсус синфларда 40 та компьютер интернетга уланди. Магистрант-

Jarayon

лар учун алоҳида интернетга уланган компьютерлар синфи жиҳозланди. Web-сайтларнинг саҳифаларини фаол тарзда ушлаб туришга алоҳида ўтибор каратилмоқда.

Замонавий Pentium русумли компьютерлар, рақамли диапроекторлар, видео, аудио воситалари билан таъминланган видеоконференция зали ташкил килинди. Ушбу залда Тошкент давлат иқтисодиёт университети, Низомийномидаги Тошкент давлат педагогика, Гулистан, Қарши давлат универсitetlари, Қарши муҳандислик иқтисодиёт институти билан масоғадан турли видеоконференциялар ўтказилди. Институт профессор-ўқитувчилари саҳоҳиятини ошириш, таълим сифатини яхшилаш мақсадида давлат таълим стандартларини, ахборот-коммуникацион технологиялар, янги илғор педагогик технологиялардан фойдаланиши ўрганиш бўйича талабаларнинг таътили даврида икки ҳафталик маҳсус семинарлар ташкил этиш одат тусига айланди. Ушбу семинарларда ДТС, ўкув жараёнинг янги педагогик ва ахборот технологияларини жорий этиш, талабаларда танқидий-таҳлилий фикрларни ривожлантириш, масалалар тўплами ва ишбилар-мөнлил ўйинлари, электрон дарсликлар ва виртуал стенлар, ахборот технологиялари ва интернет, масоғадан ўқитишга оид масалалар қўйилмоқда. Бундан ташкири, институтнинг 68 нафар профессор-ўқитувчилари 2002—2003 йилларнинг ўзида янги педагогик ва информацион технологиялар бўйича республикамизнинг нуфузли олий ўкув юртларида малакаларини оширилди. Шунингдек, “Устоз” жамғармаси орқали доцент

ХАЁТ КУШИГИ

Сафимизда жонкуяр, ўз манфаатидан ўзгаплар манфаатини устун кўючи, тиниб-тичимас устозлар кўп. Ана шундайлардан биро – Гулчехра Каримова. Умрингин 40 йилини пойтактаги Юсуп Мўминов номидаги мактаб билан боғлаган музалима шу мактабда ўқиди ва салкам 30 йил ўқувчиларга инглиз тилидан дарс берди. Гулчехра опа 10 нафар фарзанд тарбиясидан ортиб, «Окте́па» маҳалласидаги хам ибратли ишларни амалга оширгомда. «Хикмат – бир хувор олтини номли ижодий тўғракка маҳалла болаларни жалб қилиб, унтилаётган хикмат, макол, айтишувларни ёзиб олишида уларга бош-кош бўлмоқда.

Газетамизнинг хам фаол муштариди, ижодкор музалима Г. Каримованинг кўйидаги мақоласини тарбиявий соатлардан фойдаланишингиз учун тавсия этамиз.

Она алласи!.. Дунёда она алласими эшишиб, унинг сеҳрли оҳангаридан юраги алланечук чис-туйгулар или ҳарқимайдиган, кўз олдида ажаб манзаралар гавдаланмайдиган инсон зотининг ўзи бўлмаса керак. Алла орқали ўз вужудларга она оқ сути билан бирга Ватанга муҳаббат туйгуси сингади. Алла мурғак калбларга хәёт башх этиб, юрлакларда Ватан муҳаббатини соати. У инсон юрагидан эзгулик уруғларини сочиб, муҳаббат, меҳр-шафкат николларини кўкартиди. Алла эшишиб улғайган фарзанд атрофагилларга мебрихон, юқўнгил, меҳр-екибатли, кискаси, тошбагирлик ва бемеҳриклидан ийроқ бўлиб ўсади.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Кадим замонда сувул келинчак илк бора фарзандлик бўлибди-ю, унинг ёкимли «инга»си эшийтимай бола оламдан ўтиби. Дунёга келган иккичи фарзанд ҳам она учун кувонч баҳш эта оламдид. Ийлар ўтиши билан она яна фарзандлии бўлганда ҳам аввали ҳол рўй берили. Тўртинчи фарзанди дунёга келиши пайтида она қалбиди ўйлиб – ётган ҳадисидароладар отилиб чиқиб, еру кўкниларзага келтириби.

Аёл энди югламай, ҳазин овозда кўйлалини бўшлабди. Бу овоздан тогу тошлар мумед эрибди. Нихоян гўдакни ҳам бор, атилини тилига кўчломай, вужудини тошдек босиб ётган аллани бўшлабди.

Tarbiyaviy soatlarda ||| Рига оғотиҳа беридилар ва кетар чигорида она қизига бир шарт қўйиби. Ўз нијатига эриштаётган қизга бир шарт жуда осон тулибди-да, у шартга осонига сўнг олди. Орадан йил ўтар-ўтмас она бўлиди. Тўнгич фарзандини бешинка солиди. Айниксана, ҷаълоғони эмизайтган пайтда унда шундай хистайгулар жунбуга келар эканки, бешинчи оҳиста тебризни пайтida кўйлаши, яъни алла айтишиб истаги кучай-гандан-кучайб борар, аммо унинг осонига берган ваъдасини бузишга ҳақиқа ўйк. Экан. Чакалов кўкракни ҳам оғизга олмай, «аллалагин» дегандек бигиллаб ўйлар, она эса тош котганча бешинки «дўй-дўй» килиб тेरебатвар экан. Алла осонизни эшийтимай, Бобеёндик келган дард туфайли кенжато. Бобеёндик аччиқ бўлмасин ҳақ гап – унтузим ҳам. Начора, ўлим ҳақ. Жилла курса, беш-ўй йил яшаганида қатор-қатор неваралар тўйининг

у тушшиби ва у Онага 1000 тилда беришини амр этиби. Аммо, Она подшонини бу соғасидан воз кечиб, бу минг тиллони олмади. Чунки халк оғир солиқлардан изтироб чекмоқда экан. Шундин учун она ҳалқи бу солиқлардан озод этишини сўраган экан.

Она алласидан ниҳоятда тасирланган қайса Аббосшоҳ энни кисман бўлса-да, шу солиқлардан озод этишиб амр килган экан.

Алланинг тасир суюнни кечиб, муҳаббат, меҳр-шафкат николларини кўкартиди. Алла эшишиб улғайган фарзанд атрофагилларга мебрихон, юқўнгил, меҳр-екибатли, кискаси, тошбагирлик ва бемеҳриклидан ийроқ бўлиб ўсади.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Шундин юрагидан эшишиб улғайган фарзанд атрофагилларга мебрихон, юқўнгил, меҳр-екибатли, кискаси, тошбагирлик ва бемеҳриклидан ийроқ бўлиб ўсади.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Шундин юрагидан эшишиб улғайган фарзанд атрофагилларга мебрихон, юқўнгил, меҳр-екибатли, кискаси, тошбагирлик ва бемеҳриклидан ийроқ бўлиб ўсади.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

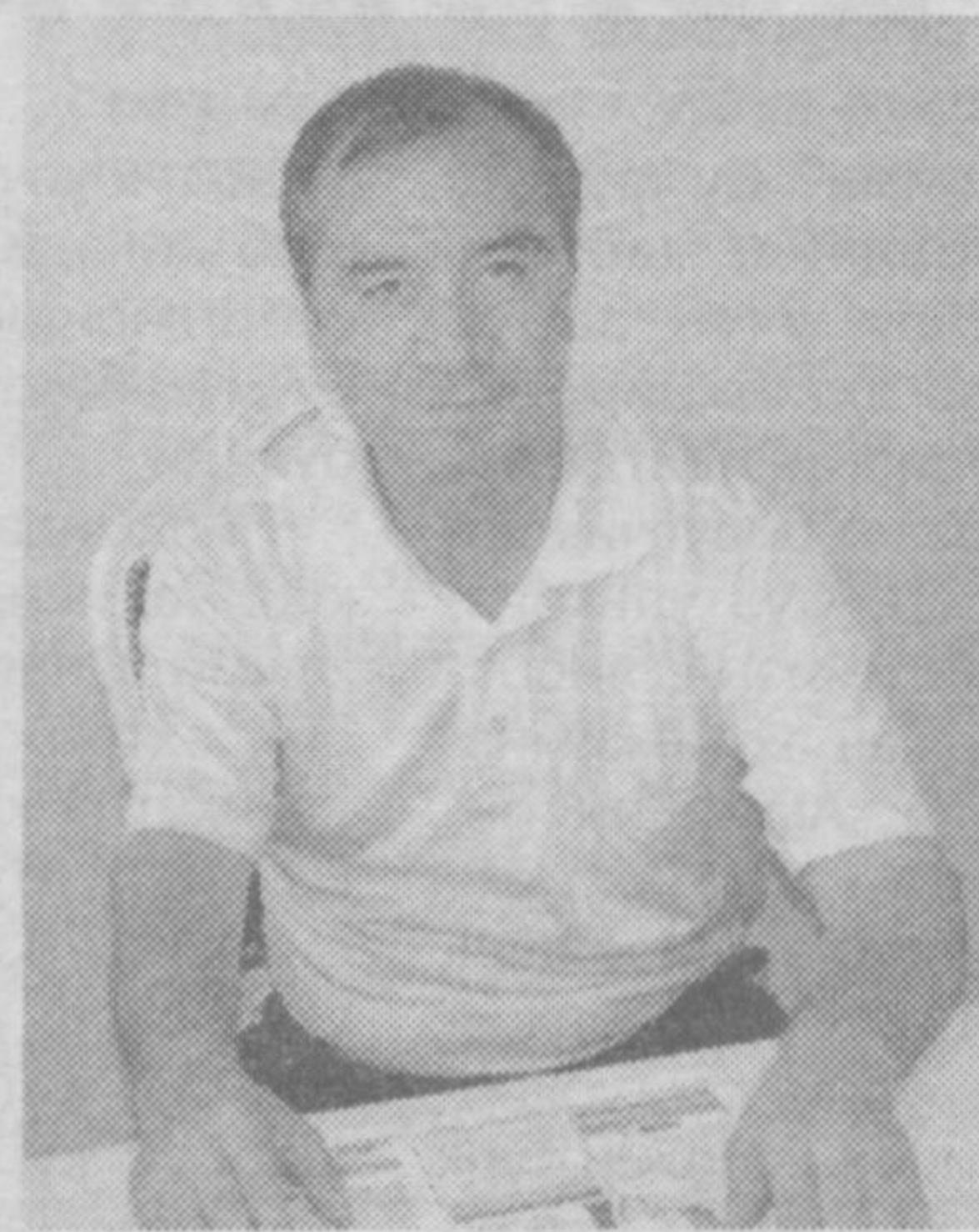
Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас нарса йўк. Одам дунёга келиб, англаган илк кўшик алла бўлади. Агар унинг садимийи ва ҳазин мазмuni, меҳрабахш мароми – дилгр оҳанг бўлмагандан да ҳали тили чикмаган, оламини, сўз ва унинг сеҳрлини англамаган ёш гўдакни ўзига роҳ эта олармиди? Йўк, албатта. Алла она қалбидан, унинг қайнот мөхридан сизиб чиқадиган қўшиқдир. Бежиз уни ҳаёт кўшиги деб айтишмаган. Алла – ҳаёт кўшигининг дунёга келиши ҳақида шундай ривоят бор.

Дарҳақиқат, ёш гудак учун она сути ва алласи янгил мукаддас

КЎНГЛМИЗНИ ТЎҚ ҚИЛГАН СОМЛА

Биз ўшанда эндиғина ТошДунинг журналистика факультетига ўқишига кириб, мустақил ҳаётнинг бўсағасини эндиғина ҳатлаган йигит-қизлар эдик. Биримиз ҳарбий хизматдан, биримиз тўпратуғри мактабдан университетга келганимиз. Албатта, бундай пайтда ўқищдан ҳам олдин ушбу даргоҳдан ўзимиз учун қадрдан излаш, ҳали ўқитувчиларни тузук-куруқ танимасдан тақдиримиз кимлар билан боғланишини ўйлардик. Ёш ўқитувчилардан бири бўлган Юсуф Ҳамдомовнинг бизга куратор бўлиши кўнглимишни анча хотиржам қилиб, бутун кучимизни билим олишга сарфлашимизга имконият яратди. Чунки домладаги ўзига хос талабчанлик, меҳрибонлик ҳамда масъулиятилик бизда ҳам жавобгарлик хиссининг шаклланишига сабаб бўлди.

Мана шунга ҳам 20 йил бўлиди. Орада Юсуф ака яна қанча талабарнинг бошини силаб, билим бериб, долғали ҳаётга йўллаган ва ҳозирги кунда ҳам фаолиятини давом эттироқда. Домланинг бошқаларга ўхшамаган жиҳатларидан бири шуки, шо-

Fanimiz fidoiylari

бериб борилади. 1992 йилда нашр этилган, домланинг қаламига мансуб "Замон ва мезон" деб номланган китоб ҳам Юсуф аканинг кўп бор тақорлайдиган — "журналистика таълимида назариянинг амалиёт билан ўйнунилиги узвийлиги самарани белгилайди" деган гапига, аввало, ўзи амал қилишидан дарак беради.

Юсуф Ҳамдомов Ўзбекистон Миллий университети доценти сифатида журналистика таълими олдига бугунги кунда қўйилаётган талабларни тўғри англаган ҳолда изланишларини давом

эттироқда. Домланинг ўзбек матбуоти тараққиётининг асосий тамойилларини назарий ҳамда методологик жиҳатдан таҳлил этиш мақсадида олиб бораётган докторлик диссертацияси ҳам долзарб мавзулардан бири. Юсуф ака раҳбарлигига ёқланган номзодлик диссертация ҳам ўзига хослиги ҳамда олинган натижанинг муҳимлиги билан ажralib туради.

Юсуф ака ўз устида ишлашни, тинмай тажриба ва малакасини ошириб боришни кундалик иш сифатида қабул қиласди. У "Истеъод" жамғармаси гранти галиби сифатида Малайзияда малака ошириб қайтиди. Республика Маънавият ва маърифат кенгаши томонидан жорий йилда ўтказилган «Миллий фоя — бизнинг фоя» танловида Юсуф Ҳамдомов тайёрлаган "Миллий истиқол мағкураси" туркум эшиттиришлари "Энг яхши радио эшиттириш ва телевизион кўрсатув" номинациясида биринчи ўринга лойик топилди.

Ҳақиқий олимлар ҳаётини кузатиб шундай холосага келишимиз мумкинки, уларнинг ёшлари улгайган сайин билими, тажрибаси, маҳорати ва салоҳияти бойиб бораверади. Ниятимиз, Юсуф аканинг шу жиҳатларига яраша шижаоти ҳам ортаверсинг.

А.РАХИМОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист

Шайхонтоҳур туманидаги 95-мактабда бир муаллима бор. Кўпчилик уни "меҳригёси бор" деб таърифлайди. Ҳақиқатан, Феруза Тошхўжаева ўқувчиларни "ой қизим", "той ўғлим" деб алқаб, меҳр билан ўқитади.

Феруза оиласдаги ўн учини фарзанд, — дейди ҳалқ таълими аълочиси, мактаб раҳбари Назира Аҳмедова. — У ўқувчиларни жуда севади. Мазмунли тадбирлар ўтказади. Шу билан бир қаторда саҳоват, химмат кўрсатишни инсоний бурчи деб билади. Яқинда у 100-мактаб-интернатга шахсий жамғармасидан 100.000

ХИММАТЛИ МУАЛЛИМА

сўмлик турли совғалар: дафтар, ўқув куроллари, ўқувчилар учун форма, пиёлалар тўплами ва ширинликлар тарқатди.

Ферузанинг бу мурувватидан, қолаверса, набирам Шахноза шундай оқила, меҳр-мурувватли устоздан сабоқ олаётганидан мамнун бўлдим. Ҳа, ҳар бир қалба, ҳар бир эзгу ишга меҳр керак. Олқиши олишнинг манбай ҳам меҳр-мурувват кўрсатишдир.

Зарифа ЭГАМБЕРДИЕВА,
тиббиёт фанлари номзоди,
доцент

Ta'lim jonkuylari

"Юсуф Амирий асарлари тилинг тадқики" мавзусида академик Эргаш Фозилов раҳбарлигидаги номзодлик ишини ёклиди. 1978 йилдан эса "Фан" нашриётининг директори лавозимида ишлай бошлади.

— "Фан"га раҳбарлик қилган давримда нашриёт ҳар йили илм-фанинг турли соҳаларига оид 300 га яқин китоб, журнал чиқарди. Бу китобларнинг бир кисми "Халқаро китоб" фирмаси орқали чет элларга сотиларди. Иккита журналисимиз чет элда инглиз тилига таржима қилиниб, чоп этиларди. Бу даврда Абу Райхон Беруний асарлари, Абу Али ибн Синонинг 6 жилли "Тиб" китоби.

ТИЛИМИЗ ЖОНКУЯРИ

штейн ўқитаётган рус син-фида ўқитди. Шунга қарамай, Ҳабибулло ўзбек ҳалқ достонлари — "Нурали", "Аваҳон", "Ширин билан Шакар" кабиларни севиб ўқирди. Мактаб кутубхоначиси Марям опа ундан ўқиган китобларининг мазмунини сўрар, жавобидан кувонар ва янги-янги китоблар беради. Китоб ва адабиётга ҳавасманд Ҳ.Бектемиров 1953—1958 йилларда ҳозирги ЎзМунинг филология факультетида ўқиди. Ўқишини тутагтагач эса, турмуш ўртоги Муҳайёхон билан Бахмал туманинг маркази — Ўсматдаги 64-ўрта мактабга ишга келди. Бир йилдан сўнг илмий бўлим мудири бўлди. Илмоги интилиш уни 1960 йил Тошкентга етаклади. У Ўзбекистон Фанлар Академиясининг "Фан" нашриётидаги мухаррир бўлиб ишлай бошлади; ўнлаб илмий-оммабон рисола ва китобчаларни рус тилидан ўзбекчага таржима қилди, кўплаб кўлёзмаларни таҳrir қилди. 1973 йилда эса

асари ўзбек ва рус тилларида, 4 жилли "Ирригация Узбекистана" фундаментал нашри босилиб чиқди, Ҳ.Сулаймон ва Ф.Сулаймонова тайёрлаган Навоий, Жомий, Бобур асарларига ишланган миниатюралар альбомлари эса нашриётимиз маблағи хисобига Москва ва Венгрияда нашр этилган, — деб хотирлайди Ҳ.Бектемиров.

У 1986 йилдан Тил ва адабиёт институти терминология бўлимида ишлади. 1990 йилдан эса Атамашунослик қўмитасида раис ўринbosари вазифасини бажарди. Қўмита раиси, Ўзбекистон ҳалқ ёзувчиси Одил Ёкубов билан ҳамкорлиқда "Давлат тилидаги қонун ва атамашунослик масалалари", "Мустақиллик даври атамалари" номли рисолалар ёзди. Юридиқ лугат тузди.

Айни кунда Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими, "Шуҳрат" медали соҳиби Ҳ.Бектемиров кутлуг 70 ёшда. Фарзандлари ва набиралари ардоғида.

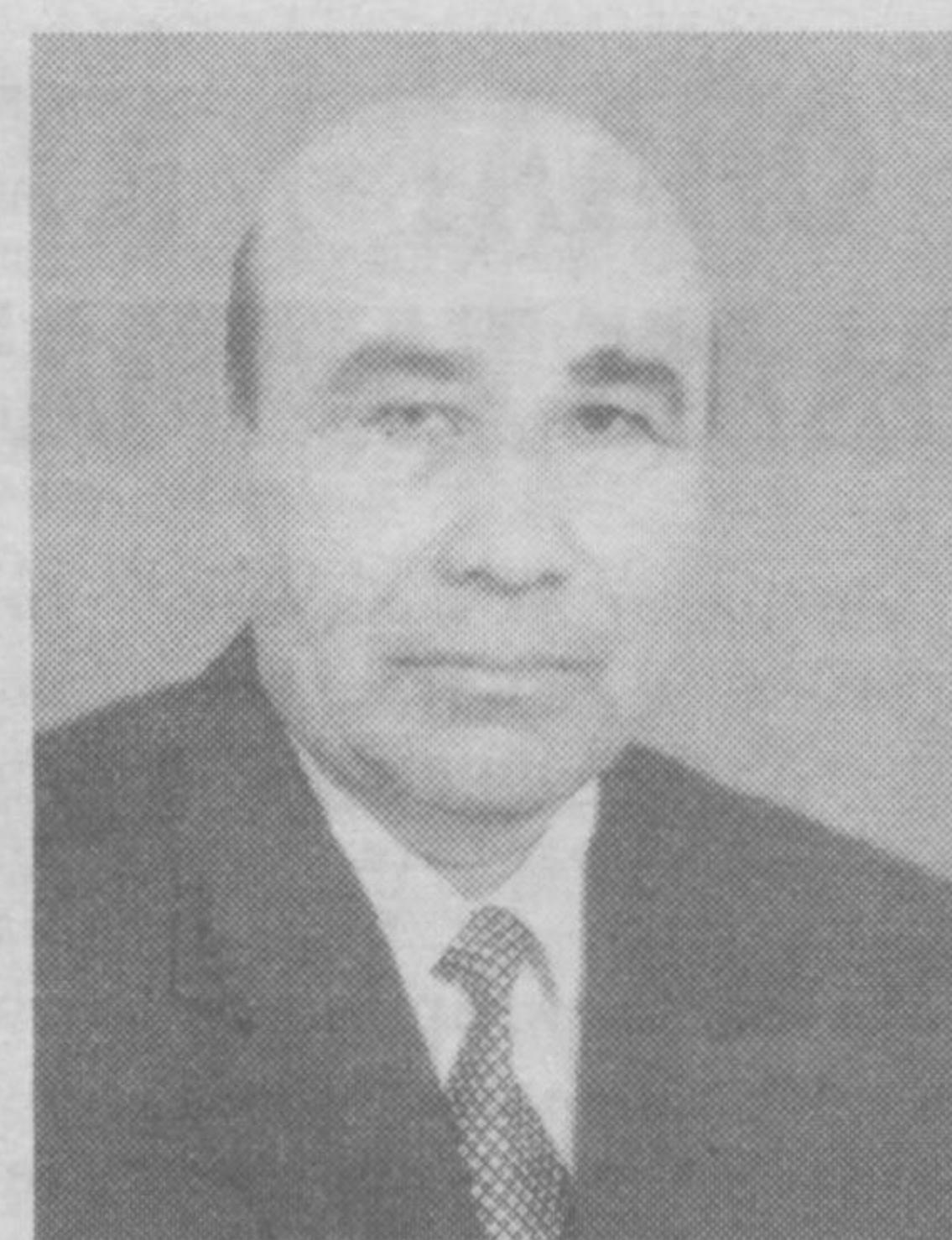
Махмуда ВАЛИЕВА

ИЛМИИ ҲАЗЗОЗЛАНГ, У СИЗНИ ҰЛУФЛАЙДИ

У бошланғич синфларда алоҳида ажralib турадиган ўқувчи бўлмаган. Бешинчи синфдан бошлабгина ўқишида сезиларли ўзгаришлар бўла бошлаган. Математика ва адабиёт дарсларига тайёргарликсиз бормас, ўзича шеърлар ҳам машқ қилиб турарди. Кейинчалик 1967 йилда Алишер Навоий номидаги Самарқанд давлат университетининг механика-математика факультетига ўқишига кириш бахтига мусассар бўлди. Унинг жамиятдан ўз ўрнини топишига мактабда ҳам, университетда ҳам, академияда ҳам фидойи устозларга тўғри келгани замин яратган бўлса, ажаб эмас.

Университетни битириб туғилган қишлоғи — Кўрлидаги (Иштиҳон тумани) мактабга ишга борди. Мактабда илмий тадқиқот иши билан шуғулланиш мажбурий эмас. Ёш ўқитувчининг илмий тадқиқот билан шуғулланиши асосан 1977 йилдан бошланган. Бу пайтда у Ўзбекистон Фанлар Академиясига қарашли Кинернетика институти аспирантурасига кириш тараддутида ўрганади ва 1978 йилда аспирантурага ўқишига кириди.

Шундай қилиб, у институтинг "Биомед кибернетика" лабораторияси аспиранти бўлди. Дастлаб, юрак-қон-томир тизимида босимни роствлаш учун турғунлик назариясини кўллаш муммоси, кейинчалик касалликлари бўйича таҳрибаларни режалаштириш муммоси ва ниҳоят, 1978 йил охирида "Офтальмология кибернетикаси",

яъни кўз касалликлари диагностикаси ва давоси жараёнини математик моделлаштириш, ундан амалиётда фойдаланиш ҳақида устозларидан кўрсатма олди. Устозлари техника фанлари доктори, профессор Ҳ.Қодиров ва медицина фанлари доктори, профессор Ҳ.Комиловлардир.

Ёш олимнинг олдида катта муаммолар турарди. Биринчидан, кибернетикани билиши керак, иккинчидан, тиббиётни. Шундай қилиб, кибернетикани кутубхоналарда китоб титиб ўрганди, тиббиётни ўрганишга эса врачлар малакасини ошириш институтига борган тингловчилар билан профессор М.Комилов мърузаларини эшлиши орқали эришди.

Илмий иш билан шуғулланиш унинг ҳаётидаги кундалик ҳаётий эҳтиёжга айланниб борарди. Унинг илмий фаолияти уч йўналишда давом этарди. Улардан биринчиси, мурракаб тизимларда (биомед.

тизимларда) бошқарув муаммолари, иккинчisi, муайян фанларни ўқитишни такомиллаштириш ва уларнинг ахборотли таъминоти, учинчиси, педагогикада тарбия назарияси бўйича талабалар онига мустақиллик мафкурасини сингдиришнинг педагогик ва компютерли тизимларини яратиш ва жорий этиш. Эндилиқда Ҳолбута Тўрақулов Жиззак давлат педагогика институтининг "Бошланғич таълим услубияти" факультети декани бўлиб фаолият кўрсатиш билан бирга илмий тадқиқотларини ҳам давом эттироқда.

Унинг 8 нафар шогирди фан номзоди илмий даражасини олиб, турли нуғузли жойларда фаолият кўрсатмоқдалар.

— Шогирд ҳам ўз фарзандингиздай бўлади. Улар ҳақида бирор салбий гап айтилса, дарров сизга тегиб кетар экан. Шогирдларни химояга чиқаришда улар билан баравар югураман десам, ўзимни мақтагандай бўламан. Лекин, уларни кўзлаган маррага етказиб олганимдан кейин жудаям кувонаман, — дейди Ҳолбута Тўрақулов.

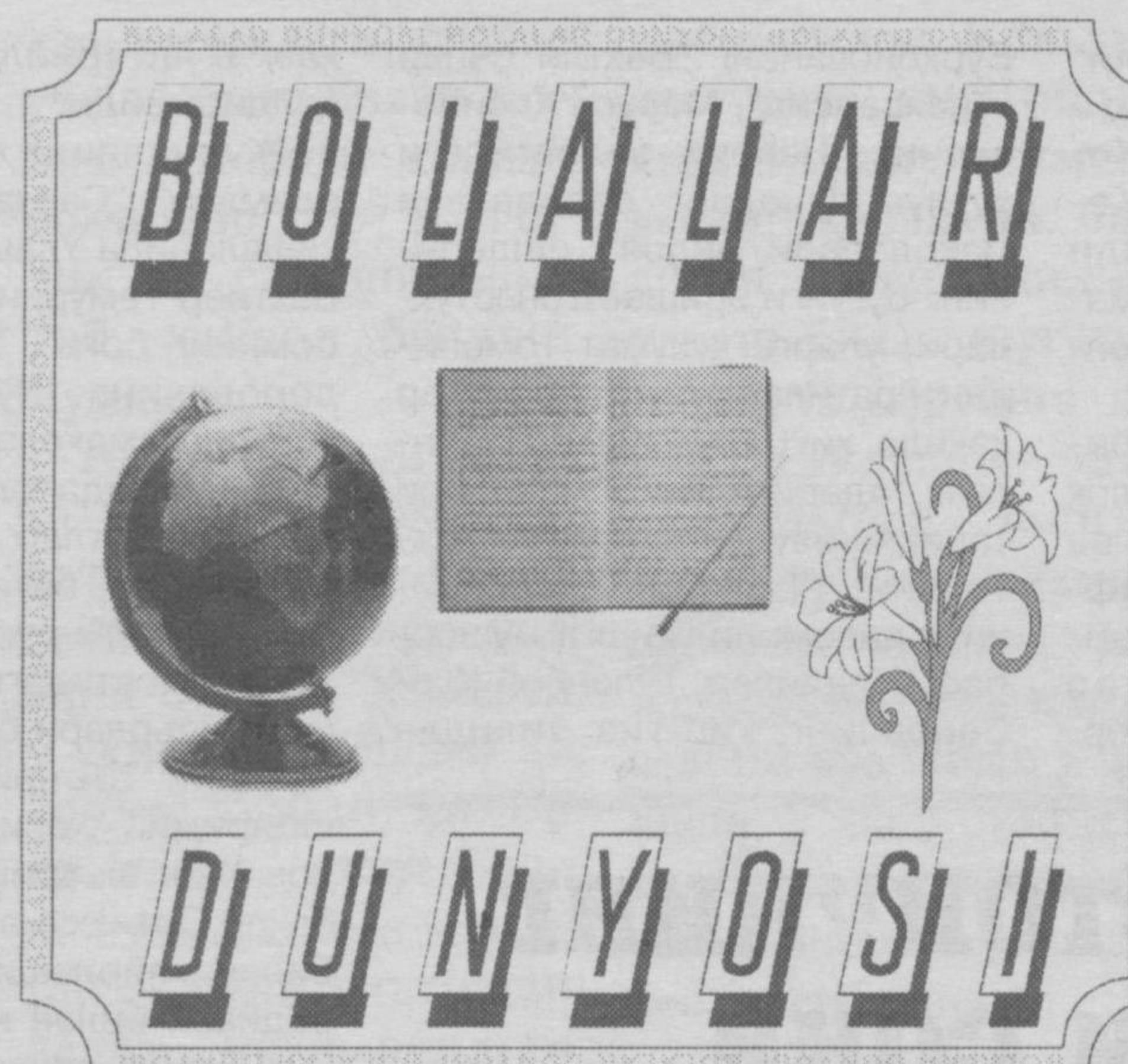
Одамзот умрининг охиргача ўрганади. Қаҳрамонимиз ҳам шундай, муттасил ўргатади, аммо қоникиш хосил қилмайди.

Яқинда Ҳ.Тўрақуловнинг ҳаётидаги қувончли воқеа содир бўлди. У педагогик таълим ҳалқаро фанлар академиясининг мухбир аъзолигига сайланди.

Гулчехра ШАҲОБИДДИН қизи

Norvegiyaning hozirgi zamон yetakchi shoirlaridan biri Ulav Xauge ko'rfaz va tog'ilar oralig'idagi uzun tor yerda joylashgan kichkina Ulvik degan qasabada 1908-yilda tug'ilgan. Kasbi bog'bonlik bo'lib, butun umrini otasi barpo etgan bog'ni parvarish qilish bilan o'tkazgan. Bog'bonlik, mirishkorlikni qo'yagan holda she'r san'atini, chet tillarni, jahon adabiyotini ham egallagan.

Bir kuni Yan Erik Voll degan shoir va tanqidchi Ulav Xaugening mehmonxonasi kitoblar bilan to'laligini ko'rib: "Kitobsiz yashay olarmidengiz?" deb so'raganda, Xauge shunday deb javob bergan ekan: "Balki, yashay olardim ham... kim biladi, deysiz. Ko'pchilik kitobsiz ham tappa-tuzuk yashab yuribdi-ku... hammasining dimog'i chog', soppa-sog'lom. Lekin xitoy maqolida: Kimning bog'i va

KIMNING BOG'I VA KUTUBXONASI BO'LSA...

kutubxonasi bo'lsa, uning hamma narsasi bor, deyilgan".

Ulav Xaugeni tinchlik va hayotni saqlash, sayyoramizning kelajagi masalalari hayaonlantiradi. Uning she'riyati jahon madaniyati bilan ohangdosh, unda hayotning mazmuni, o'lim, avlodlar sadoqati,

muhabbat o'ylari katta o'rinni egallaydi. Shuningdek, Xaugeni norveg tabiatining ayovsizligi, xalqning tabiat injqliklariga qarshi olib borayotgan kurashi va bu jarayonda inson dunyoqarashining shakllanishi, tahlilikli taqdir, ma'naviy kamolot

hodisa bo'lib qoldi, u Skandinaviya tillarida yozuvchi hamma shoirlar orasida eng yirik shoirga aylandi".

Ulav Xauge faqat kattalar emas, bolalarning, ayniqsa, o'rtta va katta yoshdag'i maktab o'quvchilarining ham sevimli shoiridir.

Miraziz A'ZAM

Ulav XAYGE

OG' OCH SIBIZG'A

Bahorda og'ochdan sivizg'a yasab, yashil hushtakchasin zar bilan bezab, bir toshga o'trib kuy chaldim uzun. Hali ham yodimdan Chiqmaydi u kun.

Hayotni, o'limni, mehr, orzuni, O'smir neni sevsu kuylovdim shuni. Kuyimda umid ham, dard ham bor edi — norasta yuragim yarador edi.

Sibizg'am yig'lardi, O'rmon — menga uy. Yashar o'lgunimcha men bilan u kuy. U sibizg'am tindi, menga keldi so'z, ammo yer dardlarin aytar qaysi so'z?

TO'KILMA, KO'ZYOSH...

Bitta jilmayish, bitta qo'l siquv, to'g'ri, sen uchun arzimagan ish, ammo men uchun baxtiyorlik bu...

To'kilma, yoshim, to'kilma ko'zdan, bilaman, sho'rsan.

SHUKUR QIL

Seni urib ketmadilar, sen po'lat o'q emas, elda qolgan parqu emassan, shunday bo'lganiga, boshga tushganiga shukur qil. Toqqa chiqolmading,

ko'ldan o'tolmading, o'ldira olmading ajdarholi, bir ona bir marta chaqirdi, umrida bir marta — kelmading.

Holbuki, po'rtana bo'lsa ham, tizza bo'yi bo'lsa hamki suv, savasa ham seni jalalar, kelishing kerak edi. Mana, Vyolund — payin qirqdilar, lekin qanot yasab oldi u — bolalarga qancha qo'lbola o'yinchoqlar qilib berdi-ku!

Har narsaga yetishmoq tugal orzularda yuz berar faqat: tog'larga ham chiqa olasan, ko'llardan ham o'ta olasan, o'ldirasan ajdarholi ham, yetishasan sevgan yoringga. Faqat bilki, sening hayotning shunday yo'lda yetar murodga.

SEN YOSHSAN

Gapisam, gapimda ko'p bo'lsa alam, tushunging kelmaydi, chunki sen yoshsan, sening kuning yorug', irodang mahkam.

Biz-chi, biz, shikvadan voz kecholmaymiz, o'yinga o'rganib qolgan odamlar o'yindan voz kechib ketolmaganday — umrimiz ma'nisini bezaymiz shunday.

Sening ham boshingga tushsa bir balo, ishonib qolarsan orzularingga, bir go'dak bir ko'rni boshlab yurganday

xayol seni boshlar uzoq yo'llarga.

She'r tug'ilalar xotiramning teranlarida, tun bag'ridan bir sarinlik keltirar shamol, o'lik-zangor cho'qqilarning ko'lankalari aks etgan ko'llar yuzida.

Eh, nima u mening so'zlarim? Shimol bo'ronlari yo'lidagi o'rmon, hayot olovining xarob etuvchi yo'lida tikka-tik turgan tog' tizmasi.

OQSHOM BULUTLARI

Olis qirg'oqlardan oppoq bulutlar — mangu xabarchilar suzib kelmoqda. Ko'ldan ular menga keltirmas xabar. Qo'rg'oshin ufqda shom osmonida kimgadir bir darak keltirdi ular. Agar shunday bo'lsa demak, dunyoda hali umid bor.

OLOV BILAN MUZ

Umrim nima mening? Olov bilan muz: qotib turgan muztog' va yoniq yulduz.

Ikkovi bahslashar: qani, kim kuchli? Olov aqslizdir, muztog' qo'rinchli.

Muz — hayot. O't esa yondirar meni ajal qoldiradi menga kulini.

DUO

Tog' uchlari, butun o'rmonlar Qor ro'molga o'raniq olgan. O, bu tungi osmon javoni yaltir-yultir durlarga to'igan. Izg'iriqda qayinlar buzik, don sepilgan shudgorlar — bu yoq — tezda nihol qad ko'tarar tik, tugajakdir albatta boshqoq.

O' xudoym, ko'zlarimni och, jonli mo'jizangni ko'rayin, O'lik toshga emasman muhtoj, Yaltir-yultirlarni netayin? Qo'shiqlarim, tuyg'ularimdan nur taralsin o'lgunimcha to: jonim qutlug' she'riyat bilan birga yonib o'tsin mutlaqo.

ORZU

Biz bormiz, dunyoda chunki orzu bor, orzuda mo'jiza bo'ladi sodir, mo'jiza albatta bo'ladi sodir, vaqt bizga ochilar oqibat-oxir, yuraklar ochiladi bizga, eshiklar ochiladi bizga, ochiladi biz uchun tog'lar, qaynab chiqar inju buloqlar, orzular ochiladi bizga: bir kun tongda hech kim bilmagan to'lqinlarda suzib yurarmiz.

AXIYRI KESDIM-A OLMANI...

Axiyri kesdim-a qari olmani... Chunki to'sib qo'ydi derazamni u, soya qilib qo'ydi mehmonxonani, yana xaridorlar: achchiq ekan, deb bunday olmalarni olmay qo'yishdi.

Ammo men ba'zida o'ylab qolaman: Nima derdi otam? Sevardi uni, men esa tagidan kesib tashladim. Atrof yorishganday bo'ldi go'yo, ko'rfaz ko'rinaldi derazamdan, ochilganday butun tevarak, uy qaddin ko'rsatdi, ko'rinar har yoq.

Ammo sog'inaman olmamni, bir so'z ham demay, usiz allanimam yetishmaganday! U bizni asrardi shamoldan, kundan, shox oralab nurlar tushardi uyg'a, turardi cho'zilib mehmonxonada, tunda barglar sasin tinglab yotardim. "Achchiqligi" esa, ha, nima bo'pti? Qishki olma shunday bo'ladi o'zi — taxirroq bo'lsa ham ta'mi salgina yaxshi saqlanardi to bahorgacha.

Har kuni qarayman cho'ltoq to'nkaga, uyalib ketaman o'zimdan o'zim: asta-sekin chirib borayotir u — kovlab, o'tin qilib yuborish kerak.

ЖАРОХАТЛАНГАНЛАР ТАҚДИРИ ҚАНДАЙ КЕЧМОҚДА?

Бесландан Москвага келтирилган 50 нафар ўтаси оғир жароҳатлангандарнинг соғлиғи ҳалигача хавф остида қолмоқда. Охирги маълумотларга қараганда, ҳозирда Москванинг турли шифохоналаридаги 122 нафар яралангандар даволанмоқда. Уларнинг 79 нафари ўш болалар. 50 нафар болаларнинг ахволи эса шифокорларни ташвишга солмоқда. Шимолий Осентия тиббиёт мусассасаларидаги 207 нафар киши бўлиб, 123 нафари болалардир. Азият чекканларнинг соғлиғи қониқарли деб таъкидланмоқда. Бу ҳақда "Интерфакс" ахборот агентлиги хабар берган. Бундан ташқари, 11 нафар бола Ростов Дон касалхонасида даволанмоқда. Шундай қилиб, Россия Федерацияси соғлиқни сақлаш вазирининг хабар беришича, террорчилик хуружларидан жароҳатлангандар сони 340 нафарни ташкил қилган. Шу кунгача шифохоналардан 182 киши чиқариб юборилди. 106 нафар болаларнинг ахволи яхши бўлиб, эндиллика улар билан психологиялар шуғулланади.

БАҒДОДДА РЕПОРТЁР ЎЛДИРИЛДИ

Ироқда АҚШ ҳарбийлари ва қуролланган гурӯҳлар ўтасидаги тўқнашувлар кучайиб кетди. Охирги кечако кундузда турли тўқнашувлар оқибатидаги мамлакат бўйича 92 киши ҳалок бўлган ва 234 киши турли дарражадаги тан жароҳатлари олишган.

Кўча жангларининг бирида тўғридан-тўғри эфирга чиқиб турган «ал-Арабия» телеканалини репортери эфир вақтида ўлдирилган. Мазен ат-Тумайзи «ал-Арабия» телеканалида кўп йиллардан бери меҳнат қиласдан эди. У кўча жанглари ҳақида узлуксиз воқеа жойидан эфирга чиқиб, ахборот бериб турган. Бундан ташқари, худди шу воқеаларни ёритаётган фотопротер ҳам оғир ярадор бўлган. Бу мудҳиш воқеаларни "Рейтер" ахборот агентлигининг оператори суратга олган. Бу ҳақда "ИТАР-ТАСС" ахборот агентлиги хабар берди.

«ИВАН» КУБАГА ЕТИБ КЕЛДИ

"Иван" кучли тўфони Ямайка оролларидан сўнг Куба чегарасига этиб келди. Ушбу довул аралашкуюн ниҳоятда кучли ва хавфли ҳисобланади.

Ҳозирга қадар табиий оғат 60 кишининг ҳаётига зомин бўлди.

Куба қутқариш хизмати соҳилларда истиқомат қиладиган 1,3 млн. кишини эва-куацис қилишига қарор қилди. Кучлилик даражаси

бўйича "Иван" 5 баллни ташкил қилди. У мутахассисларнинг айтишича, кўплаб ноҳушликларга сабаб бўлиши мумкин.

Кубадан сўнг тўфоннинг АҚШ ва Мексикага қараб юриши кутилоқда. Ўз навбатида Мексика ва АҚШ қутқарувчилари мамлакат аҳолисини тақрор ва тақрор огоҳлантиришмоқда. Денгиз бўйи фуқаролари ўз уйлари ва хўжаликларини мустаҳкамлашга киришиб кетишган. Энг хатарлиси шуки, айни кунларда Куба иқтисодиёти учун муҳим бўлган сигаралар тайёрланадиган барглар йигим-терими бошланиб кетган эди. Агарда довул баргларни ювиб кетса, кўплаб фермерлар даромадсиз қолиши эҳтимоли бор.

Интернет манбалари асосида Сарвар САЙЁР ўғли тайёрлади.

Низомий номидаги ТДПУ мусиқа факультети жамоаси Вокал ва мусиқа ўқитиши методикаси кафедрасининг катта ўқитувчиси Л. Ўрмоновага волидаи муҳтарамаси

Зайнаб МУҲАММЕДОВАнинг вафот этганилиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

Хиндишоннинг Бихар штатидаги қизлар учун каратэ билан таълим дастурига киритилган каратэ машгулотларига кескин қаршилик билдириди. Отаси қизининг каратэ билан шуғулланиши ўз обруйига птур етказади, деб ҳисобларди. Лалита Кумари айнан каратэ ва ўқиши унинг ҳаётини узгартирганлигини билади. Ҳаммаси у ўқиётган 9 ўшдан 15 ўшгача бўлган қизлар ва жамоа, яъни бошлангич мактабда ўқимаган ёки уни тугатмаган аёллар учун очилган "Жагжаги" марказидан бошланди.

Бу мактабда бир кунда тўрт соатдан, ҳафтада олти кун ўқиши, ёзиш ва математикадан машгулотлар ўтказилади. Ўқув материаллари қизлар ва аёллар учун маҳаллий шароит ва муаммоларни назарга олиб маҳсус мўлжалланган — соғлиқни сақлаш, ҳуқуқий ёрдам, теваракдаги аёллар масалаларини ўз ичига олади.

Бир куни Лалитадан 8 ойлик "Махила шиксан кендр" — етарли билимга эга бўлмаган аёллар ва қизлар Марказига Интернетни ўргатиш курсига боришини хоҳламайсанми, деб сўрашди. Бу марказда бошлангич таълим берилади ва ҳаётда керакли бўладиган нарсаларни ўргатишида, шунингдек, ўтара маълумотни ҳам олиш мумкин.

Курс таълими қайта ишланган комплекс асосларга таянади. Унинг мақсади ўқувчиларда ҳақиқий "мен"ни шакллантириш. Қизларга шахсий ва ижтимоий муаммоларнинг ечимини топишини ҳамда ўзгартиришни, бу ерда олган билимларини ҳаётда қўллашни ўргатишида. Қизлар курсни тутатиб, ўз қишлоқларига қайтадилар ва бундан кейинги фаолиятларини қайд этиб бориш учун уларга кундалик берилади.

Бундай таълимнинг мақсади — қишлоқ аҳолисини юқори дараҷага олиб чиқиши ва кейинчалик ўз жамоасида етакчиликни эгаллашига имкон яратиш.

Лалита тезгина бу имкониятдан фойдаланиб қолишини хоҳлади. Аммо отаси "ӯқиши қиз бола учун муҳим нарса эмас, қизлар уйда ўтириши керак" деб бун-

га қарши бўлди. Бундан ташқари, у таълим дастурига киритилган каратэ машгулотларига кескин қаршилик билдириди. Отаси қизининг каратэ билан шуғулланиши ўз обруйига птур етказади, деб ҳисобларди. Лалита Кумари айнан каратэ ва ўқиши унинг ҳаётини узгартирганлигини билади. Ҳаммаси у ўқиётган 9 ўшдан 15 ўшгача бўлган қизлар ва жамоа, яъни бошлангич мактабда ўқимаган ёки уни тугатмаган аёллар учун очилган "Жагжаги" марказидан бошланди.

Аммо 18 ўшли Лалита Кумари айнан каратэ ва ўқиши унинг ҳаётини узгартирганлигини билади. Ҳаммаси у ўқиётган 9 ўшдан 15 ўшгача бўлган қизлар ва жамоа, яъни бошлангич мактабда ўқимаган ёки уни тугатмаган аёллар учун очилган "Жагжаги" марказидан бошланди.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни амалга оширишда асосий ролни ўйнашини исботлаб бериш лойиҳанинг асосий гояси.

Дастурни

Ўтган йили Хоразмда ўтказилган "Умид ниҳоллари" спорт мусобақаларининг республика босқичида фаргоналик спортчи-ўкувчилар учунчи ўринни эгаллашганди. Ўшанда спортнинг баскетбол, волейбол, кўл тўпи, футбол каби турлари бўйича мусобақаларда қатнашган жамоалар маҳорат бобида тошкентликлардан анча заиф эканлиги эътироф этилган эди. Мусобақалар тугагач, баҳсларда йўл кўйилган хатолар чуқур таҳлил қилинди.

Нега буларни бугун эсга оляпмиз? Гап шундаки, Фарғонада иқтидорли спортчи-ўкувчиларни катта спортга тайёрловчи ихтисослашган ўкув масканига зарурат обдон етилганди.

Хоразмда бунёд ўтказилган спорт мажмуаларига ҳавас қўлгандик. Фаргоналикларнинг баҳтини қарангки, орадан хеч қанча вақт ўтмай шахарнинг жанубий томонида энг замонавий қиёфадаги Олимпия заҳиралари спорт коллежи қад ростлади.

Шаҳар марказидан аэропорт томон юрсангиз, кўм-кўк тусдаги бамисоли эркин күш каби парвозга шай бўлиб турган уч маҳбобатли бинони кўриб, ҳайратнингиз ошади. Бу мўжизавий иншотларга тикилиб қараракансиз, "салоҳияти юксалиб бораётган эртани кун умидимиз ва таянчимиз бўлган навқирон ёш авлоднинг қиёфаси эмасмикан бу бинолар?" деган фикр кечади хаёлингиздан.

Коллеж директорининг ўринбосари Р.Икромовнинг ҳикоя қилишича, яқинда кўшни Қирғизистондан ташриф буюрган меҳмонлар биноларни томоша килишаркан, "Сизлар Фарғонада тенгсиз кошона курибсиз, ахир бу Американинг ўзгинаси-ку!" деб ҳайратга тушишибди.

Салкам етти миллиард сўм маблағ сарфланган кошонанинг биринчи иншоти 1350 ўринли ёпиқ теннис корти, якка кураш турлари ўтказиладиган майдон, соғломлаштириш марказларини ўз ичига олган.

Иккинчи бино таркибида баскетбол, волейбол, кўл тўпи, енгил атлетика каби спортнинг 14 та тури бўйича мусобақалар ўтказишга мосланган, барча замонавий жиҳозлар, техник воситалар билан таъминланган, ўз ичига 28 та синф хонасини олган, 1050 нафар ўкувчига мўлжалланган ўкув биносида ўтган ўкув йилида 350 нафар спортчи-ўкувчи таълим олди.

— Коллежимизнинг биринчи боски-

чи 2003 йилнинг ноябрь ойида очилган, — дейди коллеж директори Одилжон Назиров. — 2004 йилнинг Наврӯз шодиёналари куни иккинчи босқичининг тантанали очилиш маросимини ўтказдик. Фаргоналик ёшлар ҳаётида катта воқеа бўлган коллежимизда ўтган ўкув йилида 350 нафар иқтидорли спортчи болалар таълим олдилар. Коллежимизнинг учунчи босқичи мустақиллигимизнинг 13 йиллиги арафасида катта шодиёна билан очилди. Унга янги ўкув йилида 350 нафар бола қабул қилинди. Ўқиш энг замонавий техник воситалар билан жиҳозланган фан кабинетларида 40 нафар тажрибали педагог дарс ўтмоқдалар.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, коллежда янги ўкув йилида 700 нафар

Bolalar sporti

Ўтказилган Ўзбекистон биринчилигида, айниқса, ютуқлар салмоқли бўлди. 10 нафар ўкувчи бу беллашувларда совринли ўринларни эгалладилар. Шулардан 4 нафар ёш спортчиларни 1-ўрин соҳиби деб тан олиши.

Ўтган йил ноябрь ойида Тошкентда ўтказилган акробатика бўйича Ўзбекистон кубоги беллашувларида коллежимиз ёш спортчилари умумжамоа ҳисобида биринчи ўринни кўлга киритдилар. Бу коллеж ўкувчилари ҳаётида энг катта воқеа бўлганди. Коллеж спортчилари А.Турғунов, А.Олимов, М.Исманов каби

МОВИЙ КОШОНА ВА УНИНГ ИЛК ЧЕМПИОНЛАРИ

Ўкувчига спортнинг 17 тури бўйича 30 нафардан ортиқ спорт мураббийлари таълим бермоқда. Ўқувчилар орасида 32 нафар Ўзбекистон чемпионлари, 70 нафардан ортиқ совриндорлар, 100 нафарга якин ҳалқаро турнирлар голиблари бор. Коллежда Сирдарё, Сурхондарё, Бухоро, Андикон ва Наманган вилоятларидан келган болалар ҳам таълим олмоқдалар. Жорий йилда бўлиб ўтган Марказий Осиё олимпия заҳиралари коллежлари ўтасида ўтказилган мусобақаларда коллеж талабаси Алишер Махмудов биринчи ўрин, Нодир Ўринбоев ва Баҳром Тошматов 3-ўрин соҳиби бўлдилар. Акробатика бўйича Ўзбекистон кубоги учун ўтказилган баҳсларда Муҳайё Сотволдиева 1-ўринни, Ситора Нишонова эса 2-ўринни кўлга киритди. Бокс бўйича мамлакатимизда шундай спортга ихтисослашган 7 та коллеж фолият кўрсатмоқда. 250 ўринли шинам ёткозхона, яна шунча ўринга мўлжалланган ошхона ишга туширилиш арафасида. Жорий ўкув йилининг охиригача 1350 ўринли ёпиқ сузиҳ ҳавзаси фойдаланишга топширилади.

Ҳа, Фарғонада ўзига хос спорт шаҳарасини бунёд этишга аллақачон киришилган. Бунёдкор фаргоналиклар ўз фарзандларининг Олимпиада беллашувларида, Жаҳон ва Осиё ўйинлари мусобақаларида иштирокини астойдил истайдилар. Ана шундай шукухли кунлар тезор қелишини биз ҳам кутиб қоламиз.

**Баҳодиржон ШОКИРОВ,
"Ma'rifat"нинг маҳсус мухбири**

БЕЛЛАШУВЛАР БОШЛАНДИ

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Қашқадарё вилоят қўмитаси педагог-ходимларини жисмоний тарбия ва спортга янада кенгроқ жалб этиш, уларни жисмоний чинқитириш, саломатлигини мустаҳкамлаш ҳамда спортнинг оммавийлигини таъминлаш мақсадида халқ таълими ходимларининг анъанавий V вилоят спартакиадасини Шаҳрисабз шаҳрида ўтказди.

Спартакиаданинг биринчи куни иштирокчилар спортнинг 6 тури — стритбол, стол тениси, шахмат, шашка, армспорт, арқон тортиш бўйича ўзаро беллашувларни бошлаб юбордила.

Кизғин ва муросасиз ўтган баҳслардан сўнг, Шаҳрисабз тумани вакиллари стритбол мусобақасида 1-ўринни олишга муваффақ бўлдилар. Стол тениси мусобақасининг ёркалар баҳсида Китоб тумани вакили Савриқул Косимовга тенг келадигани топилмади. Аёллар биринчилигида эса Шаҳрисабз тумани вакиласи Лола Тўрабоева голиб бўлди.

Шахмат беллашувларида мезон туман вакили Зафар Примов биринчи ўринни эгаллаган бўлса, аёллар баҳсида чироқчилик Дилфуз Чориева рақибларидан устунлигини намоён этди.

Шашкачилар орасида ўткір Жабборов (Шаҳрисабз тумани), Зухра Норбобоева (Қамашли тумани)лар, армспортда Маматқул Каримов (Косон тумани) бошқа ҳамкасларини ортда қолдиришиди.

Арқон тортиш мусобақасида Шаҳрисабз тумани жамоаси биринчиликни эгаллаб, спортнинг барча турлари бўйича юқори натижаларни кўлга киритиб, умумжамоа ҳисобида ҳам биринчи ўрин соҳиби бўлди.

Иккинчи ўрин Қарши шаҳри жамоасига, учинчилик эса косонлик таълим ва фан ходимларига насиб этди.

— Голиблар таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитасининг қимматбаҳо эсдалиқ совғалари ва фахрий ёрликлари билан тақдирландилар ҳамда халқ таълими ходимларининг анъанавий V республика спартакиадасида иштирок этиш ҳуқуқини кўлга киритдилар, — деди биз билан сұхбатда вилоят қўмитасининг раиси Ш.Кубаев.

Шарифа МАДРАХИМОВА

**"Акциядорлик жамиятлари ва акциядорлар хуқуқини ҳимоя қилиш тўғрисида" ги
Қонуннинг 72-бандинга мувофиқ,
"Жомбайдонмаҳсулотлари" ОАЖ
акциядорларининг ташаббусига кўра,
2004 йишининг 20 сентябрь куни
соат 17.00 да "Жомбайдонмаҳсулотлари" ОАЖ
акциядорларининг навбатдан ташқарип
умумий ишғалиши ўтказилади.**

**КУН ТАРТИБИ:
"Жомбайдонмаҳсулотлари" ОАЖ қузатув
кенгаши таркибини қайта сайлаш.**

**Манзилимиз: Самарқанд вилояти, Жомбай шаҳри,
Буюк Ипак Йўли кўчаси, 1.**

**Муҳтарам Тамила
АБИБУЛЛАЕВА!**

Сизни муборак 50 ёшинингиз билан кутлаймиз. Умрингиз узоқ, ҳаётингиз сермазмун бўлсинг. Ишончимиз комилки, яна кўп йиллар шогирдларингиз ва ҳамкасларингиз сафида юриб, математика фанига қизиқиши уйғотасиз. Айни вақтда жамоа сизни ўкув ишлари бўйича директор мувонини вазифасини ҳам мохирона бажараётганингиз учун қадрлайди. Барча орзуларингиз рўёбини кўринг.

**Юнусобод туманидаги
274-мактаб жамоаси**

АРТУР ФАЛАБА ҚОЗОНДИ

Профессионал бокс бўйича собиқ жаҳон чемпиони ҳамоюртимиз Артур Григорян Венгрияning Будапешт шаҳридаги «Kisstadion» спорт мажмуига навбатдаги жангини ўтказди. Бу гал у венгриялик Ласло Херцег билан куч синаши.

Тажриба ва маҳорат бобида рақибидан анча устун Артур Григорян саккиз раундга мўлжалланган жангни муддатидан ол-

дин якунлари. Тўртинчи раундда ўзбекистонлик боксчининг кучли ва аниқ зарбасини ўтказиб юборган Ласло Херцег техник нокаутга учраги ва мағлубиятини тан олишга мажбур бўлди.

Артур Григорян профессионал боксда ўттиз етти жанг ўтказиб, ўттиз олтинасига қозонган ва бир маротаба мағлубият аламини тортган.

МУВАФФАҚИЯТЛИ ОДИМЛАР

Иккى ой муқаддам Ливия пойтахти Триполи шаҳрида жаҳон шахмат тажини кийган ҳамоюртимиз Рустам Кошимжонов ҳалқаро турнирларда зафарли одимларини давом эттирумоди.

Жумладан, у Хиндишоннинг Пуна шаҳрида ташкил этилган шахмат бўйича «Пуна Интернэйшнл» супертурнирида мувавфақиятли қатнаши.

Дунёнинг энг кучли ўн гроссмейстери иштирок этган турнирда тўққиз имкониятдан олти очко жамгарган Р.Кошимжонов руминиялик Ливиодитер Нисепяну билан бирга биринчи ўринни эгаллади.

Айни пайтда Р.Кошимжонов жорий йилнинг октябрь ойида Испанияда ташкил этилайдиган жаҳон шахмат олимпиадасига жиддий тайёргарлик кўрмоқда.

**ОСИЁ ЧЕМПИОНАТИ
ЯКУНЛАНДИ**

Хсиен Су-Веи ўзла-рининг ҳамоюртимиз Чан Чин-Веи ва Япониялик Фуда Руоко жуфтлигини 6:3, 2:6, 6:4 ҳисобида доғда қолдириб, чемпионат бўлди.

Хитойнинг яна бир вакили Ли На хиндишонлик ракиби Мирза Санияни аёллар яккалигига 6:2, 6:1 ҳисобида мағлубиятга учратди ва 2005 йил Австралияда ўтадиган очик чемпионатга йўлланма олди.

Бундай йўлланма эркаклар орасида Хитой Тайпейи вакили Юу Вангга насиб этди.

Og'riq

Хар куни ишга, ўқишига йўл олар экансиз, кўча-кўйда, бекатларда ёки автобусларда кийимлари бир ахволда, оёғида зўрга турадиган мастларнинг арзимаган нарсани баҳона қилиб, одамларнинг асабини бузётган холатига дуч келасиз. Ёки бўлмаса, бунинг акси, уларнинг бекатдами ёки кўчадами, дараҳтлар тагидами, хуллас, кўчанинг дуч келган жойида бемалол уйкуни ураётганини кўрасиз. Баъзида ҳатто одам уларнинг ўлиқми ёки тириклигининг фарқига бормай қолади. Аммо бунинг оддий холатга айланни бо раётганилиги ёмон. Хар куни ОАВ орқали бот-бот ичклик ва унинг салбий оқибатлари ҳақида гапирилади, кўрсатилади.

Кўзимиз ўнгидаги иллат

Илгарилари бундай мастишиларга нисбатан қаттиқ жазолар қўлланиларди. Яъни агар улар юқорида тилга олиб ўтилган вазиятларга тушиб қолсалар, хушёрхонага олиб борилар, хушига келтирилар, сўнгра иш ёки яшаш жойига хабар қилинар, ҳайфсан бериларди. Бунинг аҳамияти ва таъсири жуда катта эди. Маст бўлганлар бундай холатга тушишдан уяларди. Чунки агар бундай ҳол янга 2-3 ма ротаба такрорланса, ишдан бўшатиларди. Махалла-кўй олдида уялтириларди. Баъзан бир неча кунлик мажбурий ишга маҳкум этиларди.

Назаримда ўша хушёрхоналар яхшигина тартиб ва тарбия маскани эди. Ҳозир ҳам уларга нисбатан илгари ишлатилган қатъий чораларни кўллаб кўриш керакдир. Балки ана шунда кўчаларимизни, хиёбонларимизни «безаб турган» бу мастлардан ва улар келтирадиган салбий оқибатлардан халос бўлиб, кўчаларимиз чиройли, тинч ва осуда кўринар миди... Қолаверса, болалар шундай салбий холатларни кўрмай улғаярмидилар?..

Д.РИЗАМЕТОВА,
ЎзДЖТУ талабаси

ЎҚУВ МУАССАСАЛАРИ ҲОДИМЛАРИ, КУТУБХОНАЧИЛАР ҲАМДА ОТА-ОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!!!

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси Баш таҳририяти томонидан 2004-2005 ўқув йили учун куйидаги дарсликлар чоп этилди:

Ўзбек мактаблари учун:

1. В.Костеций "Конституция алифбоси" 2-синф 638 сўм
2. В.Костеций "Конституция алифбоси" 3-синф 693 сўм
3. В.Костеций "Конституция алифбоси" 4-синф 777 сўм
4. Конституция оламига саёҳат 5-синф 564 сўм
5. Конституция оламига саёҳат 6-синф 680 сўм
6. Жаҳон тарихи 7-синф 1788 сўм
7. Геометрия 7-синф 820 сўм
8. Узбекистон тарихи-синф 1166 сўм
9. Чизмачилик 9-синф 688 сўм
10. Конститутивий ҳуқук асослари 9-синф 725 сўм
11. Жаҳон тарихи (кирилл) 10-синф 1420 сўм
12. Ҳидоятов "Жаҳон тарихи" 10-синф 1572 сўм
13. Ҳукуқшунослик 10-синф 1561 сўм
14. Умумий биология 10-синф 1220 сўм
15. Узбекистон тарихи 10-синф 1819 сўм
16. Ҳукуқшунослик (кирилл) 10-11 синф 1515 сўм
17. Умумий биология (кирилл) 10-11 синф 1596 сўм
18. Жаҳон тарихи 11-синф 1760 сўм
19. Узбекистон тарихи 11-синф 1750 сўм
20. Ҳукуқшунослик 11-синф 855 сўм
21. Умумий биология 11-синф 898 сўм

Рус мактаблари учун:

1. В.Костеций "Азбука конституции" 2-класс 777 сўм.
2. В.Костеций "Азбука конституции" 3-класс 777 сўм.
3. В.Костеций "Азбука конституции" 4-класс 777 сўм.
4. С.Зинин и др. "Русский язык" 5-класс 1015 сўм.
5. В.Костеций "Путешествие в мир конституции" 5-класс 497 сўм.
6. В.Костеций "Путешествие в мир конституции" 6-класс 879 сўм.
7. С.Зинин и др. "Русский язык" 6 класс 1045 сўм.
8. А.Сагдуллаев "История Узбекистана" 6 класс 890 сўм.
9. Литература 6-класс 2420 сўм.
10. В.Костеций "Путешествие в мир конституции" 7-класс 495 сўм.
11. Русский язык 8-класс 605 сўм.
12. История Узбекистана 8-класс 1166 сўм.
13. Основы конституционного права 9-класс 1206 сўм.
14. Общая биология 10-11 класс 1596 сўм.
15. Русский язык 10-11 класс 1000 сўм.
16. Коллектив "Правоведение" 10-11 класс 1829 сўм.
17. Ҳидоятов "Всемирная история" 10 класс 1420 сўм.
18. История Узбекистана 10-класс 965 сўм.
19. Всемирная история 11-класс 1075 сўм.
20. История Узбекистана 11-класс 1170 сўм.

Дикъат! Дикъат! «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси яқин кунларда 6-синф учун тарих дарсликлари илк маротаба лотин алифбосида ҳамда химия (7-синф), география (6-синф), география (8-синф) дарсликларини ўзбек ва рус тилларида чоп этиди.

Дарсликлар токик, қозоқ, туркман, қирғиз тилларида ҳам мавжуд. Сиз ушбу дарсликларни ҳамда бадиий, иқтисодий ва маърифий мавзудаги, шунингдек, болалар учун нашр этилган янги алифбодаги китобларни "Шарқ зиёкори" китоб дўкони ва унинг вилоятлардаги филиаллари орқали чекланмаган миқдорда нақд ёки пул ўтказиш йўли билан улгуржи харид қилишингиз мумкин. Улгуржи харидорларга чегирма (скидка) берилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 26, "Шарқ зиёкори" китоб дўкони (мўлжал: Алишер Навоий номидаги театр), тел: 133-58-72, 133-35-90

Вилоятларда:

Бухоро шаҳри, Иқбол кўчаси 11-йи, тел: 22-37-596
Жиззах шаҳри, Ш.Рашидов кўчаси (Оқ бозор биноси), тел: 226-42-93.
Андижон шаҳри, А.Навоий шоҳ кўчаси, 71. тел: 25-38-93.
Самарқанд шаҳри, Университет хиёбони, 15.
Тел: 33-23-8-68.

Наманган шаҳри, Ахси кўчаси, (Сардоба бозори ёнида) тел: 6-48-31.

Хива шаҳри, Кўриқона "Ичан-Қалъа", тел: 5-36-52.
Навоий шаҳри, Ўзбекистон кўчаси, 14, тел: 223-01-30.
Қарши шаҳри, 7-микрорайон, 9-йи, тел: 227-66-44.
Фарғона вилояти, Бувайда тумани, Янгиқўргон қишлоғи, Навоий кўчаси, 1, тел: 92-942.
Тошкент вилояти, Зангига туманидаги "Илм шуъласи" ОАЖ бозори.

Биз билан ҳамкорлик қилишга шошилинг! Нархлар сизни қаноатлантиради!

АҚШ ШТАЛАРИ

